

IRISH TEXTS

Fasciculus II

Edited by

J. FRASER
P. GROSJEAN, S.J.
and
J. G. O'KEEFFE

Price

Five Shillings Net

London

Sheed and Ward

31, Paternoster Row

1931

Poems on the O'Donnells

(1200 to 1600)

Edited by

J. FRASER

and

J. G. O'KEEFFE

IRISH TEXTS, FASC. II.

CORRIGENDA

P. vi, line 3, read *acknowledges*.— P. viii, No. 21, space *Niall Garbh*. — P. 20, 29 *c*, read *romainn*; 32 *d*, read *sluagaid*. — P. 32, 9 *d*, read *grenta*. — P. 56, 51 *a*, read *mná*. — P. 69, 5 *d*, read *bós*.— P. 72, 29 *c*, read *bheim*.— P. 84, 18 *a*, read *ghleodgh*. — P. 86, 33 *d*, read *chridhe*. — P. 104, 9 *b*, read *Chonallaigh*. — P. 108, 38 *d*, read *mh'amhorc*.

PREFACE

The twenty-two poems here published have been taken from the Irish manuscript, Rawlinson B 514, a large vellum, probably of the sixteenth century¹, in the Bodleian Library, Oxford. The manuscript also contains Manus O'Donnell's Life of Colum Cille and twenty-six other poems. Two of the latter were published from this manuscript by the late E. C. Quiggin², and one ascribed to Flann mac Lonain, beginning *Ard do scela a mic na cuach*, appears in Fasciculus I, pp. 54-62, of this series of publications. Other versions of ten of the twenty-six poems are included in the *Book of Fenagh*.

Of the poems published in this volume, the first thirteen were transcribed by J. G. O'K. and the remaining nine by J. F. In the former the orthography of the manuscript has, except for a few alterations indicated in the footnotes, been faithfully followed. J. F. has silently introduced the sign of lenition throughout in medial and final position and initially when it appears to be called for; any other departures from the reading of the manuscript he has indicated.

¹ The only date indication in the MS. is the following note which occurs immediately after the final stanza on the last page of the MS. Anno millesimo ccccc°. xl. i. Cl- Aedh (*sic*) mic Neil mic .... do marbadh ... in ...madh la do mhl an fhoghmhair...

² *Prolegomena to the Study of the Later Irish Bards*, Proceedings of the British Academy, Vol. V (1911). In his transcription of the poem beg. *Cian o d'ibess digh dermaid*, Quiggin omitted qu. 12 :

Nl fhidir me amuidh no a toigh
cred ar bith bhías ar mh aghaidh
ge be tulach a tarla
me sa mughach michalma.

The poems with one exception¹ appear to have been written by the scribe of the Life of Colum Cille.

J. G. O'K. gratefully acknowledge valuable assistance from Miss Eleanor Knott.

June 1931

J. FRASER

J. G. O'KEEFFE

¹ Viz. that published here, beg. *Fuighell formaid fuil Dalaig*. Two of the poems, both ascribed to Gilla Brigde mac Con Mide, are to a great extent illegible. They are: fol. 77^v beg. *Caidet cethri teallaig Teamra*; and, fol. 78^v: *Ceit treab Erenn Ints Saimer*.

CONTENTS

	PAGE
1. IN PRAISE OF DOMHNALL UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1241, AND HIS SONS GOFRAID, MAEL SECHLAINN AND DOMHNALL OG. <i>Cethrar as feili fuair Flann. Gilla Brigde mac Con Mide</i>	1
2. ON MAEL SECHLAINN UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1247. <i>Conall cuingidh Cloinne Neill. Gilla Brigde mac Con Mide</i>	6
3. ON THE DEATH OF MAEL SECHLAINN UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, AT BÉL ATHA SENAIG, IN 1247. <i>Do slan uaim a Áth Senuig. Gilla Brigde mac Con Mide</i> .	10
4. EULOGY ON DOMHNALL OG UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1281. <i>Rogha na cloinne Conall. Gilla Brigde mac Con Mide</i>	16
5. TO DOMHNALL OG UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1281. <i>Do fhidir Dia Cinel Conuill. Gilla Brigde mac Con Mide</i>	22
6. ON TOIRDELBACH AN FHIONA UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1423. <i>Fulang annroidh adhbar soidh. Ruaidri Ruad O Huiginn</i>	25
7. ON TOIRDELBACH AN FHIONA UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1423. <i>Fada a-dertar na deich rig. Fergal Ruad O Huiginn</i>	31
8. ON NEACHTAIN UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1452. <i>Imdha urruim ac Ultaib. Brian Ruad mac Con Mide</i> .	35
9. ON NEACHTAIN UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1452, IN WHICH THE POET GILLA BRIGDE MAC CON MIDE IS INVOKED. <i>Lenfat mo chert ar Cloinn Dalaig. Brian Ruad mac Con Mide</i>	40

10. ON NEACHTAIN UA DOMHNAILL, KING OF TIR CONAILL, † 1452. Dimghach do Chonall Clann Dálaigh. <i>Brian Ruad mac Con Mide</i>	45
11. ON MAGHNUS SON OF AEDH UA DOMHNAILL. Dimghach Eiri d' fhuil Conuill. <i>Tuathal mac Taidg O Huiginn</i> . . .	50
12. ON MAGHNUS SON OF AEDH UA DOMHNAILL. Cia adeir nar melladh Maghnus. <i>Domhnall mac Taidg Oig O Huiginn</i>	57
13. ON MAGHNUS UA DOMHNAILL. Minic frith Eri a hEamain. <i>Gofraid mac an Baird</i>	63
14. THE MAN OF DESTINY. ADDRESSED TO AODH SON OF DOMH- NALL OG O DOMHNAILL. Tainic tairngeri na n-erlumh. <i>Gilla Brigde mac Con Mide</i>	68
15. THE DEATH OF GORMFLAITH. Testá eochair ghlais Ghaidhel. <i>Gilla Brigde mac Con Mide</i>	73
16. THE CAPTIVITY OF NIALL GARBH. Faillsigh do mhirbhaili, a Mhuiri. <i>Tadg Og O Huiginn</i>	76
17. THE CAPTIVITY OF NIALL GARBH. Olc chuimhnighim mo chumann	78
18. THE DEATH OF A PATRON. Anois aithnighim m'uabhar. <i>Gofraid mac an Baird</i>	82
19. COLUM CILLE IS STILL POWERFUL. Maruid fós ferta Coluim. <i>Diarmaid O Cleirig</i>	87
20. THE DEATH OF NIALL GARBH UA DOMHNAILL. Ní deora meisi a Manainn	91
21. TO HUGH O DONNELL, SON OF NIALLG ARBH. Cia rer fuir- ghedh feis Teamhra. <i>Seán O Dálaig</i>	95
22. THE DEATH OF GRAINNE. A.D. 1551. Fuigheall formaid fuil Daluigh. <i>Cu Ulad mac Conchobhair mac an Baird</i> .	103
INDEX OF FIRST LINES	111

In praise of Domhnall Ua Domhnaill,
king of Tir Conaill, † 1241,
and his sons Gofraid, Mael Sechlainn and Domhnall Óg

Fol. 68^v.

GILLA BRIGDE MAC CON MIDE .CC.

1. Cethrar as feili fuair Flann
on lo do crec a cetrann
ar tolladh Erenn uili
d'ollamh meirseng Maenmhuighe.
2. Moel Doraidh, Ecnechan ard,
Aengus, Flaitbertach fialgharc
saercrobaing do dil gach duain
do síl caemhConuill Connuain.
3. Tucc Flann mac Lonain laid ngloin
d' Ecnechan oigri Daloig
ar moladh gach méine as ferr
ar fromadh fheili Erend.
4. Tuc Ecnechan Essa Ruaid
d'ollum Erenn a n-enuair
terc da mberar na breatha
do trebad secht seisreacha.
5. Cuig cuirn ruc o righ Temrach
cuig failghe d'ór ildelbach
cuig eich decc ni cruaidh an cradh
cet do buaib ar na mbleghan.
6. Do-rindedh ferta feili
d'Ecnechan gan aimhraidhe
fuacht gach lena fhuair do fhiuch
smera fhuair isin Fhaidliuch.

7. Caisc rainic *cet* do cliaruib
mac Daluig a ndobliaduin
cend na foirne óir a n-airc
do fóir an Coimdhe od conairc.
8. Do fuair Ecechan na n-ech
ar an leirg os Loch Beithech
tréd na loidhe ar leith an cnuic
oiri eich in cech enmhuic.
9. Deich fichit muc do marbad
fa feis laemscur lanadbal
ac mac Daluig Brogha Breagh
do damhaib glana Gaidhel.
10. Gach leaba gach dabuch donn
gach tunna leabar lantrom
ar cinn na tromdamh as toig
lomlan do linn 's do luachair.
11. Coinescar do-cuaidh a-mach
tarla e ar an ech riabach,
cuairt ar sonacht na soichli
ní toracht can turchoirthe.
12. Línaid Glend maigrinch Madhair
fa Eicnechan allmaraigh
gabhuis an géce toirrsi troim
le med na loingsi o Loc[h]loinn.
13. Línais omhan a oirecht
re leithe is re linmairecht
do-ní Ferghas seang iar sin
clemnas tar cend an coblaig.
14. Da ruc leis do toig re trell
ingen meic Daluig, Duiblend,
do achair cet uinge d'ór
uirrthe ní fhed a fhasódh.

15. Indsaighis le hór an Goill
Cathalan mac Mail Fhabhaill
an Gall fuairsi nirb é a grádh
uaisli le a clann re Cathlán.
16. Do raidh re hEcnechan ard
an Lochlannuch co langharcc
nach gebadh o slogh fer Fail
gan a ben sa ór d'fhaghail.
17. Rachad, ar mac Daluich duinn,
let a-máruch co Maluinn
misi ar tír is tussa ar muir
as dib as ussa a harguin.
18. Gluaisid less ina longaib
co laindech na Lochlannuich
erghid fan crodha mór mer
da slógh móra da milled.
19. Do-chíd buinne donn daruch
Ecnechan sa t-allmharuch
finnam ca buille as ferr uainn
isan mbuinne ar cenn *Conluain*.
20. Builli cloidhemh sech an crand
tuc ri Fanut co fiarcham
a sreng dá ceile nochar chuir
gor teile a cenn da *clíamuin*.
21. Dona secht fichet long lan
ni dechaid ainfher imlan
marbtar a Cinn mor¹ Madhair
'gon tslog fhinn na hallmaraich.
22. A haithli na nGall do guin
do-cuaidh a nInis Eogain
airdri² slóig cliaruich Cnodba
d'iarraidh an óir allmhordha.

¹ moir *MS.* — ² airdrigh *MS.*

23. Tuc do Cathalan a cor
 Duiblinn do deoin a hathar
 slog cin co tainec is tir
 raineac an t-or don airdrigh.
24. Deich n-uinge tuc da gach tuath
 mac Daluig Fhinnruis echluaith
 coir *beith* a toighe os gach toigh
 's a deich do Doiri a ndechmoid.
25. Ar comhroinn an cisce óir
 itir maithib an morsloig
 do-cí ré a laidh Flann fili
 do sáil ann a oirbiri.
26. Impoidh cuíce le a cuid óir
 Cinel Conuill a cedoir
 or na brointib on lucht less
 doirter a n-ucht an éceis.
27. Gell enich Erenn uili
 tuc d'Ecnechan fholtbuidhe
 mac mór Lonain ó do lín
 a sporain d'ór an airdrigh.
28. Cethrar da tuc Flann fili
 gell einigh gach airdfhine
 na sciath ar scath Gaidel nglan
 ainfher os cach don cethrar. Cethrar.
29. Cethrur is ferr fuaras fein
 d'aincinedh d'ainreimh
 do Sil Daluig cetna cais
 dib dedla bagaidh Bernais.
30. Domhnall mac *Ecnechatn* uill
 agus a mac Mail Echlainn
 dias nar lothraig forlann fer
 Gofraidh, Domhnall fa dereadh.

31. Minec on Domnallsa ar dan
damsa is ní mé mac Lonán
duasa tuillmecha in ar tigh
loilgecha cona laecchaib.
32. Tuc damh O Domnaill Doire
fiche bo cach Bealltaine
fiche laech dam na degaidh
fa caemh an crad Cheiteamhain.
33. Secht fichit do fa breth cert
re taeb a tuc a oirecht
tar Finn alle tar Glinn nGerg
co se lium on binn belderg.
34. Ge be buidechus do-neinn
tri fichit bo ar barr laighill
fiche bó no conglann con
ni mo ar Domnall o Dobhor.
35. O Domnaill Esa Ruaid rinn
nocha cefluithech cumainn
bim na tigh comoil coidce
fa onoir fhir enoidche.
36. Do righamar a Rath mBoth
Domnall Erne san erroch
an cill do linadh linne
ac righad cinn Creiblinne.
37. Nochar gab Tir Eogain uill
a-derim ris O nDomnuill
cred gabhail O Neill ar nech
acht geill d'fhaghail a hOilech.
38. Nir delaig an righe ruinn
ara beith ac barr Conaill
gan scarthain don reim rinn riam
I Neill is inn ar enrian.

39. Do dlesfinn dichell dána
do mac Domnaill drechmhalla
don té as fherr dá gach aicme
me mar *bud* cell comairce. Cethrar.

2

**On Mael Sechlainn Ua Domhnaill,
king of Tir Conaill, † 1247.**

Fol. 68r.

AN GILLA BRIGHDE CEDNA .CC.
[I.E. GILLA BRIGHDE MAC CON MIDHE]

1. Conall cuingidh Cloinne Neill
mac dob uaisli don airdreim
les do-chuaidh a Mide a-mach
gach fine tuaidh ar tossach.
2. Go Temraig Cuinn cred do-rad
clanna Neill na naf mbragat
gid cúich do cuir do Lis Loinn
ní uil gan a fhis agoind.
3. Oide Conuill cruaidh an smacht
óclach do cúicidh Connacht
baili a mBeinn Gulbain do gab
do cumgaidh ar eirr Ulad.
4. Ó tócbhail a nGulban gairb
lenaith don laech an lesainm
Conull seng gelchass Gulban
ga ferr senchas senughdar.
5. Maidin ro marbsat Ulaid
oide Conaill coscaruich
feidhm sluaigh asa haithli air
do-cuaid da aithbe ar Ulltaib.

6. Teid becan da braithrib fein
les fa Eogan mac moirNeill
do-níad airgne trena tall
Enna 7 Cairbri is Conall.
7. Sentuatha Ulad and sin
o Srubh Broin co Beinn Gulpain
clanna Neill do ansat ann
's do gabsat fen an ferann.
8. On lo do cuir-sen Clann Ir
Conull Gulban don gairbhthír
Ulaid do Cloinn Neill tuc tair
do roinn fen is ruc roghain.
9. Crich Cairpri do Cairpri Cas
Crich Enna d'Enna arnglas
nfr scuir dá seolad fa sech
cor cuir Eogan go hOilech.
10. Conall annséin dob í a cuid
o Ess Ruaid co ró Fánuid
ris bu dein do druid an roinn
do budh léir ar chuid Conuill.
11. Dá mbé a coinne no a comdall
imresain no imarbaid
an ferén da fuilid cloinn
do-cluinid Cenel Conoill.
12. Snámh a n-agaldh Essa Ruaid
tachar sil Conuill crandruaidh
is dul a n-ess ar onchoin
tres do cur ar Conollchaib.
13. Is caemthach re coin allaidh
coicrichus cach Conallaigh
Mael Sechlainn go detla on druing
do lethchuing cetna Conuill,

14. Clann Conaill Gulpan do gab
seal becc ar n-éc a n-athar
ar techt a táisce fa trath cóir
do fháisc ar cách a cedoir.
15. Síar ó Sruib Broin go Bernus
ní tancus ré a tigher[n]us
gan urdail an uain gan arc
uaidh go Gulbain do gluasacht.
16. Gan taiscíd[h] do cor a cill
gan tocbail airm da aidlind
mar dob eddóigh an t-oirecht
gan eccoir gan f[h]oglaidhecht.
17. Gan imcosnam fa nErne
gan cogadh gan coimergh[e]
gan luach an deilc do dith rígh
gan fhích gan fheirc gan imsnimh.
18. A cend tsechtmaine a suil corr
budess rainic go Rídonn
re hucht sluaig Oilig nír an
tuaid ar n-oigidh a athar.
19. Tarmairt do Cloinn Conaill cor
nocha lugha na lecadh
as é do bac cor d'Ib Cuind
a mac ar ndul I Domhnaill.
20. Do smuain a athair d'oigid
Cland Eogain dá indsaigid
adeir drem dib as groide
na cenn do sín tsochroide.
21. Dala an clerich écht eli
sluaiged slait[e] Suilíge
dar buail na cadlad an coin
co nach tacradh ar tosaich.

22. Tar Ard Sratha tar Sliab Truim
is coscrach cuairt I Domnaill
an cuilen o Clar Maighne
lam re muinel Moghairne,
23. A aghaid suas ar Sliab Cairn
a cul a-mach re Moghairn
ann sa ród ar cuir an cath
a-muigh ar fód O Fiachrach.
24. An dara cuing an catha
ar Brian Emna ardMacha
sa lethcuing re taib sa troid
ar Mail Echlainn ó Fhanoid.
25. D'ib mo mathar muinim ceill
do *Cloinn* Conuill meic morNéill
as imgha duine ar *domhun*
le budh buide a mbeagugud.
26. A traethad ni tualaing cách
acht go congmat a conách
da *tegmad* teacht na *fer* fein
ré a neart as eadh bud aigméil.
27. Na congmat Cenel Conuill
Clann Eogain na n-encrobaing
cóir do *Cloinn* Neill a-nallan
léir don droing go ndernamar.
28. Iadhait Connachtaigh a ceilg
fa Oed mac Cathail Crobdeirg
oirecht Cruachan gan rath ris
ach as úathad dan hoiris.
29. Cenel Conuill cnuic Themra
na treiget a tigerna
na bith doirr Coluim Cille
re *Cloinn* Conuill Creiblinne.

30. Mac Domnaill Duna Baluir
 dercain darach mortharuid
 O Domnaill enu cuill scathaig
 cu congloinn Cuinn Cetcathaig.
31. Slat cumhra Cinil Lughdach
 ri Conaill crann morublach
 bas ingenchruinn fa cael croind
 Mael finnEchlainn cas Conaill.
32. Gabul tocbala an tíri
 imechtrach na hairdrighe
 fuigell brethri Coluim caidh
 feithli Conuill do congmhail.
33. Mael Sechlainn mac Domnaill duinn
 sruth robharta ri Conuill
 O Luigdech fa cois do cor
 as cuibrech oiss nó onchon.

Conall.

3

**On the death of Mael Sechlainn Ua Domhnaill,
 king of Tír Conaill,
 at Béal Átha Senaig, in 1247.**

Fol. 70^r.

GILLA BRIGHDE MAC CON MIDHE

1. Do slán uaim a Áth Senuig
 do-cuidh each ad claindebuid
 tárrus ort meing is mebuil
 olc do greim do Gaidheluib.
2. Do slán uaim a Athsa toir
 ac nar suail m'ághsa an alloin
 ní guth ort a sanus soin
 olc do gabhus ré Galluib.

10

3. A Eirne is adbar gáiri
tred glanbun go ngormfhainne
fád bun mar do bai Grainne
a tai ar cur do chongáiri.
4. A Erne Fathad Canann
far dathad gach degabull
do cuan ga long nach lamann
trom do éuan a éenábann.
5. A tonn Essa Ruaid rabain
fa messa an uair anfhoráigh
nir leig Gall ort a anáil
in tan fá Port Parthaláin.
6. Cael Uisce fa hadbha long
nochar garrga do gormGholl
an Cael nír conair do Gholl
ag Mael Doraid 'sag Domhnoll.
7. Romcuir Áth Senaig fa sech
rom-deagail is mo duaisbreth
go tí an brat[h] bid conair crech
tar an áth ndomhain duaibsech.
8. Áth Senaich festa co fand
mo cesta nocha cabrann
sruthan nach gabann re Gall
uchan is abhann anfann.
9. A í Conaill Clair Enaigh
laidh orainn bar n-aindebaid
bur n-anadh ag Áth Senaicch
galur gnath do Gaidhelaib.
10. Da mairadh Onchú an Essa
do bud lomthrú an loingsa
cuid an tsluaig tall don tressa
do bud ball cruaidh coimessa.

11. Adhrad a fóid dí do dlig
ar marbád rig Fhóid Oilig
sluaigh na habannsa 'con fhir
co fuair m'anamsa a oighid.
12. Gan Moel Sechlainn as saeth leam
an craeb gelchruinn maeth merseng
innsa gair coscair fá a cenn
is do toscuib áigh Erenn.
13. Nír trath ratha bel ar bel
nocha racha acht do roilén
beith co brath a ceas ní cel
ar n-áth ar n-ess ar n-oilén.
14. A oilen as úr trilis
ar ar cul do cuimnighis
inmhain anam a inis
as calann do cuibrigis.
15. Beither gan mac nDomnaill de
onar lomlann lat erghe
inmhain corp do caith ma-lle
do maith is d'ole a Éiri.
16. Doilidh limsa a Leth gealChuinn
gan an druing ga ndeganfuinn
gan tsuil mongdhuinn Mail Echlainn
I Domnaill caimh cloidemhcuirr.
17. Mo chenn do-cínn ga berrudh
do-cínn scín da scithfendadh
a tri Moiri dom melludh
rí Doiri arna dicennadh.
18. Maire do dichenn an saer seng
taem do-cifem gan coingell
mar do bi nogo mbe an cenn
rí mur é nochan fhoighbem.

19. Mithid scarud is scailed
sa *talamh* ar tonnfhaidhedh
as boing gill do gach Gaidel
Goill a cinn dot commaidem.
20. M'anam mo chorp cred do poinn
ar nech don lucht do lenfoinn
saeb leam mo díchell don droing
do díchenn Mael seng Sechlainn.
21. Cend and righ o dóid co dóid
cia lín ris nach bud liachmóid
a drem múirnech ris nach móid
cend I Luighdech na liathroid.
22. Dob orrderc Mael Sechlainn seng
ó gelChuinn nar fhaem enfhell
no cor *delaig* réa cli a cenn
do bi ós fheraib Erend.
23. Mael mar Mael Echlainn oili
a Rechrainn na righraidhe
mar *bud* naem gach rí roimhe
do-ní Mael a mirbuili.
24. Loch Gili as luath do *linged*
a da bruach do bothmilled
Loch Erne as moch do *milled*
Loch Meilge do *mochmilled*.
25. Me 'sno *recht* coidhce fam coim
is doirche ná gach dograinn
bec ar Gall nDelgan mo doirr
da ndergadh ar O nDomnail.
26. Agh do Gholl glas a glacudh
bas bán do bronn romhatad
a De nar tréic a tapadh
is nar leic é d'anocal.

27. Nir minic merbfall berla
ar Mael Echlainn airmseghda
uch do *bud* uair a denma
gen cor smuain guth Gaillberla.
28. Go fuair a raghuin do rinn
sluaig na agaidh nir inghill
do sáidhedh ler d'fhaebruib inn
's do ben aenguin fa a imlinn.
29. Taeb 7 cli mo chroidhe
do bi faen a foistide
dá nar lean faidh na fili
na fer graidh na goistide.
30. Tri colla saera sleamna
amón aedha n-ilerdha
triur fial do bi ar cach mberna
nir triar acht tri tigherna.
31. Tri sairdreacain nach sir laídh
a n-ainlebaid gil gécaill
na triar curad taib re taib
cian bus cuman¹ an cedain.
32. Tri catha on dubach dáine
Ulaid oca n-écáine
cath Muighe Rath *cath Craibe*
7 cath na Cedáine.
33. Gan *sluaig* Gall ina geimhel
and an uair do scannraidedh
na Goill uaidh mur tairm tenedh
an maidm tuaid do tarrngairedh.
34. Nir tairngir fáidh na fili
tre thairngir (?) mbáidh mbaistide
an maidm *thuaid* crad lem chride
do slan uaim a fhaistine.

¹ cumain *MS.*

35. Mo rath do scaradh rém sclainn
cath do laadh ar Lachlainn
do-berair filiú a faille
a ndeghaidh Cinidh Cathbairr.
36. On uair nach mar an géce glan
ní ragh cóm'ég am inadh
tucais nuachar a Dhe dhamh
is mé an t-úathad re hilar.
37. Inmain aghadh i ngach arm
rom scarad is rom scithdall
ge bé ara mbe eri ann
mo sceili as é nach icand.
38. Mór a damna a Dhé nimhe
m'abra 7 sé ar sruthnidhe
mó a obadh gá fili
a cocar nach cluinfidhe.
39. Braighe gel fa gruaidh segainn
a n-uaidh ass ed bidhgfhegaim
an leaba ata uaim fhegaim
do bá uair ní imgébhainn.
40. Duine ara gradh do-genadh
dan duine do neimerudh
muna truagh le Dia a denam
a duan cia nach cendeghadh.
41. Ní clechtmais techt a tech nGoill
na nech isa nert orainn
mor seol nach degheol don droing
is eol do Ceneol Conuill.
42. Tuc bás Mail Echlainn uire
gan craib clethchuill cnobuidhe
samrad na diaid as duibe
'na ar marbad Briain Boruimhe.

43. Banba do brisidh a druim
calma an clisidh a comhruinn
mithid do rigaib Clann Cuind
am do dighail I Domnaill.

44. Mac Domnaill ni daigh dar leas
dograing co Maigh a morthres
ar sraón 's ar merfaill mé as
'sni he Mail Echlainn fhoirfes.

45. Gor tuit Maol Echlainn san ágh
do sechnaind taeb gach tulán
budh imda inghen boss mban
in-oss fa Inber nDulan.

Do slan uaim a Ath Senaic.

4

**Eulogy on Domhnall Og Ua Domhnaill, king
of Tir Conaill, † 1281.**

Fol. 67v.

GILLA BRIGDE MAC CON MIDE .CC.

1. Rogha na cloinne Conall
togha na droinge a-deram
tolc dar seolad ruc romham
Conall tuc d'Eogan fherann.

2. Bes tancatar co Temraig
rancatar co hEss nEidhnigh
do sín a eill co harnaidh
re ndamraid sil Neill neimnigh.

3. Toghtar Conall na curudh
nochar torand gan taradh
an tslat reidh fherdha idhan
inadh Neill Temhra ar taghadh.

4. Loegairi ac tnúdh fa toilciall
rer n-aedhaire n-úr n-armcael
craeb risar *essbach* imtnud
finneul claen *flescach* fannchael.
5. Aedaire co reidh roreidh
Laegairi fa leim sodhain
righe lai is oidhce d'fhaghail
ar ngabail coidhce an conáigh.
6. Tict~~her~~ la is agaidh Eri
d'ar cabair mar do-cuala
Conull *acht* ger cruaid lama
granna an comhull uair uadha.
7. Ar Laegaire as leam Temair
aenduine am cend na cuiridh
acht lá riam ann is agaidh
fagaidh ar barr fial fuinidh.
8. Truag do Laegairi a luaighill
aenduine uadh *for* Erinn
crobaing do lion mo lamhainn
sil alainn Conaill ceibfhind.
9. Sil Laeghairi ni lenann
saeraidhe na righ romham
do-*chuaid* fa a chró a ferg d'fulang
dulann dó a celg ar Conall.
10. Deich righ don tsil occ alainn
a rod is do sir t~~ail~~aim
fuair o linn Conaill ceibfhinn
romainn Eirinn fhinn fhinduinn.
11. Ainmiri a arm do lubudh
garb re hainfine an t-oicfer
a móid n~~r~~ mín a n-ecen
cedfer dibh na coic cóiced.

12. Do ba dib Domnall doindmer
nar mhin comrainn a cranngal
do cuir an cath re *Congal*
ar Mhuigh fonnglan Rath raghlan.
13. Aodh dib rob fhagha uilleach
Mael min Cabha can *crannach*
Conull fiall caem is *Cellach*
na ciab nglennuch cael clannach.
14. Baedan Liach, Loingsich Dobair,
coimsech iad arna huilibh
Congal caisChinn moir Maghair
cabair sloig fhairsing fuinidh.
15. Laithbertuch laech nar scuthchaid
gaeth tre claithsnechta cithmher
fir Breg a bron do benfad
an dechmad fer mor midhchar.
16. Go Domhnall ócc da n-airmher
da foghnann gach fod linnhar
do Cloinn Neill don tred taibghel
ainfer dec sa reim rigrad.
17. Deich celi ad-cim don cinedh
tar ar sín Eri a hinar
fir co mbuaidh di ara ndereadh
fuair degfher hí na n-inadh.
18. Domnall o Dun cas Cnucha
gan súdh mar blas a bracha
ní toghfa me mein secha
bretha De reim a ratha.
19. Mac Domnaill duilli ar craibe
O Domnaill Tuinde Tuaidhe
mac d'Fhínlasair a hAine
gráinde a minrasaibh Muaidhe.

20. O Domnaill ceibfhinn Codail
comrainn d'Erinn ní uirich
co mberí an fer fáil droighin
lan re froigidh fer fuinidh.
21. Do lín gach lind ar tragadh
mar do rig sind an sairfer
nír lia bo as lucht ga linadh
sa lo ar rigad Art Ainfer.
22. Blath gach tiri na torad
gnath dili mar a dubad
gach fidh cnó bán ac blodhadh
gach domán lan bo is brugad.
23. Gach coill mín coimthe comlan
toirthe na tír ga tuilleáim
tonna in calaidh ar comsnam
lomnan magair is muirmhil.
24. Maigri gel solus Siunna
dar len gach sonus sunna
do saercleith mín deirg Droma
tonna a tír do teilg tunna.
25. Fin garc co tondDruim Tuama
nach tard d'Ua Domnaill daenna
tonna in cuain a cur fhina
co bun Sidha uair Aedha.
26. Clann Dalaig Domnaill Temrach
tártaid co tondDruim Dairbrech
fir co cloinn linmar Lughdach
coill ublach minglan maigrech.
27. Mer togdha glór na ngilla
colba na sílog sílogh Slenna
sona a cnuic cassa corra
donna a mbruit, glasa a nglenna.

28. Geill *bu-thuaid* na n-idh uainne
gach re n-uair na fir fuinne
ní bi uann cain da celi
dual Eri daib is duinne.
29. Secht ndecfhir dib a-derim
rí na n-agaidh ní fhagaim
ar son na secht righ romanni
sil Conaill ac techt taraind.
30. Brian, da Aedh, Niall cas Cailli,
Niall na *fras* fa caem *cloinne*
tuc gell do Conall Cime
Colum Cilli ar cenn coinne.
31. O Domnaill tsair o *Šinaínd*
a mair ar tonnDruim Tabail
do foir geil-én caemh Corainn
Cenel Conaill saer Sabhail.
32. Nós rig Emna cor erigh
a gnim co ferrdha failidh
nochar denta na *duanaibh*
sluaga d naid echta d'aireamh.
33. Gidh aluinn rab laeg *lachta*
na damh caemh nocha crechfa
abaidh blath na cno corcra
trath molta do *bu-dhechta*.
34. O Duib Dirma an tarb tuilmer
do marb in righda rinnghel
ní cuirthe a ndan co *ndernadh*
engnam na dal nach *dingned*.
35. Tuc Tech Fardroma finduinn
gan ardlonga gan ogluing
do marb ó Mail aird Fabuill
's do airc Maluinn cain enóduinn.

36. Do *innsaig fer soer Sligid*
Aed cor len asa lebaid
fa rúathar suairc cruaid caguidh
cuairt Claduigh uair an Ebair.
37. Goill co mín o a ceim cagaid
a ngeill *co righ* na ribibh
do fromh debaidh an dreacain
tor ecair *slemain* Sligidh.
38. Ruaic *sá rindlán áigh* uirri
d'imradh nocha n-aíl linde
dobo ruadh colc don *coinne*
do-r[o]inne a mbord fhuar Fhinni.
39. Ruaic garc an *leomain* loianmir
co hArd Eogain do *fholmaig*
do-*chuid* da *breith* a Boirnib
le *coinnlib* creich cruaid codhnaidh.
40. Ge ruc bu imdha uainne
a dimda nir dú duinne
as é linn taith ar tiri
a righe Cinn blaith Builli.
41. Mac Domnaill *Domnaigh* Cobha
nochar *odhraig* a fhala
ac Brian do bi na togha
ri an Brogha riamh a ragha.
Ragha na cloinne.

To Domhnall Óg Ua Domhnaill,
king of Tir Conaill, † 1281.

Fol. 69r.

GILLA BRIGDE MAC CON MIDHE .CC.

1. Do-fhidir Dia Cinel Conuill
do cur a n-iméanfmh tar ais
tainic tre baidh cride Colaim
ar fhine caidh Conaill cais.
2. Do batar tre écc an airdrigh
oirecht Erne a n-ecen moir
táinic don cuan a Muigh Macan
do cuir don tsliúg bacan broin.
3. Ot cualatar a techt tairis
terc enfer do an re a chris
fiú le athair a uaigh d'erghe
le scathaib sluaig Erne a fhis.
4. Nir cuiretar Cenel Conuill
ceill do Domhnall Droma Cuinn
ni becht a clos lesin ceidfer
a techt co Ros géicgel Guill.
5. Do-chuaid do crobaing an airdrigh
encnu fa hairde ar an craib
cor lin mogal an croinn cetna
popal do Cloinn Setna sair.
6. As é sud Domnall O Domnaill
ar ndul ass do fhadogh gris
do cuir don gren sal na sine
gor gab fen an righe a-ris.
7. Domnall mac Ecnechain Fhána
enchos fulaing Innsi Fáil
gabul tren re Tellach Conuill
do bennach bel Coluim caidh,

8. *Lásair Fhina ingen Moiri
mathair Domnaill fa donn brat
nochar fherr athair a brathar
rachaid gell mathar don mac.*
9. *Senfhocal firinnech fiadnach
ferr becán clainni ina cland
laegh¹ gach bó dá mbé ara machad
ní hé as mo arin achad ann.*
10. *Ar enmac ní hoirches cesacht
risan Coimdhe ní coir gleic
gid cubra cach slat mín messa
bídh mac nach messa ina meic.*
11. *An mac berur dh'eis a athar
átighess telluch co Té
ré a braithrib nó co tí a teimhel
táirther ní fa deireadh de.*
12. *Fíacha Fínnaladh flaith Erenn
enmac do fhácuib do cloinn
ina leith do Tuathaib Temra
ar mbeith Tuathail Berba a mbroinn.*
13. *Ruc a mathair muines Tuathail
ga tocbail co techt a ciall
co ruc Tuathail Techtmhar Temrach
rúathar nertmar seabrach siar.*
14. *Torchair leis a n-ic a athar
airdrig Gaidel isin greis
dar gab Erinn a Muigh Midhe
ar nguin Feilim Line leis.*
15. *A mbroind do fagbad flaith Gaidel
ar nguin Cumuill cais tar rim
fer dar athéridh a nEri
flaithfhénnidh na fene Finn.*

¹ laech MS.

16. Cormac mac Airt airdrigh Banbha.
a mbroinn d'fhácbail dob fhír s[o]in
Temair Dá Thí fhuair da éisi
do bí a nUaim Cési fa coin.
17. A mbroinn do fagbad flaith Oilig
Aedh O Neill gan ní na laim
isan tachur ar Muigh Macha
ar nguin athar flatha Fail.
18. An mac óc sin airdrig Bernais
a mbroinn d'fhacbaill áebdha in gein
comb' e an gécc a De na daraiddh
a Dhe rob séd samail sin.
19. Ni heidir gan imad daine
ac Ua Domnaill Droma Cro
uathad gun righ o Muigh Medha
tir ris nach fuil dela dó.
20. Ni hoirches cronachad Connacht
fa cuidechad ar Cloinn Neill
foillecan finn catha Cési
lind bracha Desi budh déin.
21. Ni cora cronachad Muimnech
fa mac nDomnaill gidh dámh trom
mac ingine do Móir Mhuman
findbili sloigh Ulad oll.
22. Gach fer ar sál suaill nach oide
d'airdriú Conuill is ní celg
ó do tócbadh a toich Suibhne
toir ógdamh Bruighne Dá Berg
23. Fechaid bar menma a mna Erenn
ó Fhídh Gaiblí co Glenn Róid
ben a hairdfhine ní fhoghbaim
gan cairdine I Domnaill doibh.

24. Do mnaib sil Murchada a Maisden
re mnai d'farraid gidh eadh raib
ingena Clá[i]r linnglain Laigen
ni hinbaid dháib aighed air.

25. Dá sirind ó Cuaili a Cepáin
cúiced Connacht co Cill Ró
snáthad cáel gel noch a gheabha
ben saer gan a dela dó.

26. Domnall mac Domnaill I Domnaill
damhna rí Temra Dá Thí
trebad ar tuinn oirir aga
oiridh do luing fhada í.

Da fhidir.

6

On Toirdelbach an fhiona Ua Domhnaill,
king of Tir Conaill, † 1423.

Fol. 71v.

RUADRI RUADH O HUIGINN .CC.

1. Fulang annróidh adbhar soidh
fadhla ar tús as tuar fledhoil
ass e as túr anóra ann
rún an ansodha d'fhulang.
2. Grad fagla 7 fuath do síth
múnadh gach adbair ardrigh
fulang trell a ndocracht dó
as ferr d'fhortacht an annró.
3. Mad úathad do a ndeilb fhagla
dleaghar suil re sodamhna
gé beith seal étresi air
fedh na cedreisi cocaidh.

4. Gach triath a tós a bethad
sa adbhar *acht* d'aithnechad
radóigh dleghair asa dhail
a ndeagaid anéoidh d'fhagail.
5. Suil *Goidel* red ghruaid ndelbaig
nir tercaide a Thoirrdelbaig
tú mar *glendtaide* ód gael fein
a taeb seabcaidhe soilléir.
6. A Í Domnaill dergas ga
ni *terc* a trath na fogla
fer dot síogh a nglacuib glenn
nach facaidh ól ná aifrend.
7. Do *batar* ga brad budh mo
ag *fulang* fhuachta is annró
mar faelchona ó coill do coill
bar *laechrada* ó Cloinn Conaill.
8. Nír cuireadh a ciab ralacc
re himad bar n-escarud
a n-uthair aighne tar ais
do bruchaib daingne a nduthc[h]ais.
9. Selad duit ar dithruib Luirg
seal fada ar fedhaib Míbhulc
seal ar coillid buic Bernais
duid ac toillimh tighernais.
10. La a nDrobhais dod dreich mar suibh
as lá ar coilltib Cinn Madhair
la ag gabail a nGlinn Fhinne
a branáin fhinn fhidhcille.
11. Tuc Dia nocha dal leathrom
lór a aibne d'eneclann
ní mibreth dot mhalaig nduib
na agaidh minlech Murbuig.

12. Tuc duid a drecain Gaela
Ess *Ruadh* is Síd senAedha
as *Oilech* an airdtreb fhinn
nach caillter oinech Erenn.
13. Dailfider dot dreich mar suib
os cuan long a laib samraid
elta fhínderg cuach corcra
luach do diberg ndublocta.
14. Do éal anaró a fholt cladhuch
d'fhín as d'édach iubalach
a fiú a *meic* ar Neillne a-nois
ar chreic na hErne fhuarais.
15. Gnath do-geibther a toradh
cosmaíl sa tend tarrubar¹
aisling agus í granna
a ri farsing Findtrágha.
16. Le siubal oidhche bhfuair bhliuch
fuaruis righe a run feithmech
na hoidhce garba gemrid
roinnfe a tarba a Thoirrdhelbaig.
17. Le gním oidhce a urla tais
mor ndamna fhuair at fhécmáis
cena an duthchusa bu-déin
múchfusa cena a caithreim.
18. San oidhce do fhuair a ghuin
Edirscel mór mac Eogain
do laim Nuadhaid naraidh Necht
luaghail da tárruidh tresecht.
19. Eirgheis soir ger turus tend
a Laignibh do lot Erend
Nuadha fa neimhnidhe am gha
ceinnbili buadha Banba.

¹ tarrubair *MS.*

20. Ni faghtai fiurlaid Erenn
Nuadha is nosmhar caithremenn
re linn a fhogla oidhce
comdha a cill na comairce.
21. Do lecthí nír luaighill ghar
fa cuiced Cloinne Decchadh
nír deighbeatha Banba a mbroid
faghla nemhnecha Nuadhoid.
22. Eidirscel ar aba sin
tinoilter leis a Laighnib
fan Magh Laignechein do ling
gar d'ainmhesnigh a n-indtind.
23. Fa buaidh do bidh o gach cath
mac Eogain na n-arm faebrach
cus an ceim rochalma rucc
a fen natharda Nuadhud.
24. Gleo don Muimnech mana teinn
tecor ar techt co hAillinn
ac Nuadhaid ger doirche do
ruadhaid san oidce a n-armo.
25. A dorchair gé dimbáidh sin
ri Erenn con fhen Laighnigh
nach doilig sin ge senscel
oidhidh fhir mar Eidirscél.
26. Ceim eli a indamail sin
fúd a codhnaich Clann Dalaig
rucais as an reo doirche
tucais gleo sa gemhoidhce.
27. Do-rindis a rí Feimhin
don fhoslongport éntenidh
soillsi a ri sa longport lé
dobi an dorchacht an duibhre.

28. As de torchair 'na tír féin
Ó Domnaill dana an caithreim
h'imbualad ar techt on troid
inNuadhan Necht re a námhuid.
29. Ar mair dib dírech an breth
sa maidin arna mairech
an lucht or hinnarbad ibh
indarbthar a hucht Oiligh.
30. An cocadh suaichnid siublach
do-rinde tú ad Toirrdiulbach
ata a-nocht ger dograing duit
O Domnaill ort na éruic.
31. A mhed do fhúarals d'ecin
a mbert gasta goirmédidh
do-beir a écne o Áth Luain
cách gan ecne gan anbhuaín.
32. Fa dornchar ndéd a drech bocc
do lamh des ac díth námhod
fath a luidhe do lama¹
cuiiri a trath na tecmhála.
33. Do mér seda a suainemh gha
a n-am cúrtha na cliac[h]tha
sen da fuil a fainne oir
a tuir Gaille an mer medoin.
34. Tuc do glun a geg Temra
can toirnem ré tigerna
a roimhince red glun ngel
a thoirindte ar cul caillsleg.
35. A gnas do-gabhais fád cenn
feilm cruadha sa cru gérend
fath an minn righ dot rochtain
do dín do chinn chumochtaich.

¹ laime MS.

36. Is é as beatha dúthaig duit
a I Domnaill Duin Cormaic
dul isa ghleo a drechaig duinn
bethaid an eó ar an abhainn.
37. Gid inmain le fiadhach fiod¹
mó aithnidhther ar h'aicnid,
a lámh gan oba ar irghail
grad na troda a Toirrdelbaig.
38. Sandtaighe iná saithe bech
do techt moctrath ar mínlech
do ghruad tibreachsa ara túr
an uair imresna d'fhadúdh.
39. A chroide as caithmíge a curp
a leomain buidhe ar beodhucht
a dam sidhe a caemchru Cuinn
a fhaelchú criche Conuill.
40. A slat pailme ó Phurt Erne
a eó ar nInnse Saimherne
a glun cromthair fa crú ga
a cú *confaid* na cliathc[h]a.
41. A illdánaidh Essa Rúaid
a aithghin Con ón Craebruaidh
a imechtraid coir na cath
a imertaídh oir Ulltach.
42. A Ardain a Aindli garb
a sódh folmaighte fincharb
a rónaisi a chraeb fa cnoibh
a maer *foraisi fásoig*.
43. A aicnedh farsaing feithmech
a eoin nertmair nuabeithrech
a degfhir as cruaidhe a cath
a Guaire enigh Ulltach.

¹ above the line.

44. A Thoirrdelbaig nar theith guin
a deghmeic Duibe Coblaigh
do dimdha a derc mongdonn mhall
terc da foghnann a fulang.

Fulang.

7

On Toirdelbach an fhiona Ua Domhnaill,
king of Tír Conaill, † 1423.

Fol. 72r.

FERGAL RUAD O HUIGINN .CC.

1. Fada a-dertar na deich rí
do breith na leabaíd go leir
go roich an t-aenmadh dec dibh
.x. rígh d'écc a naemBhrugh Neill.
2. Na .x. rígh airimhtir and
.x. rígh¹ as láindemhin lium
na bídh ar ainmeabair ann
sil na crann failmemhail find.
3. .x. fercoin ar fás ó Níall
nach derbthar tlás a leth lamh
don droing bágaig re mbíu ar^a scel
is frem Dalaig riú ga rádh.
4. Is beite a haen nó dó décc
taeb na leice dá só síad
gerb ferr an drem fhailíd [ú]d
gerr mar súd re n-áirim iad.
5. Gan rígh ag duine na ndiaid
'sna huille fa díri doib
ingnad ri 7 tri trir
's gan ri dib ar findMagh [Fóil].

¹ na .x. rígh *MS.* — * *above the line.*

6. O Domnaill tusa a taebh nua
nir faemh tussa rodrum rú
ffan Emna dod reir ní ró
is mo is O Neill Temra tú.
7. O tainec mac Neill a-nall
a ngeill nachar glac an ghill
bróg rochorr gan buain da bonn
uaid sonn na cochall na cinn.
8. Colg glas a tendta gach taib
fa glas cerdcha colg an *tsluaig*
lan gach derna gel do gaib
gelgha na laim re seal súain.
9. Geill cethra *cóiced* ré choiss
óicfher les nach geabtha geis
téid conlan da echtra ar ais
as glais gren ta lomnan leis.
10. Lé mac an *ceid*Néill clu trom
is tu a glac géicréidh ar ngell
días fa sénamla ag snim crann
clann da righ énanma is fherr.
11. Gluais a mac is mac do Niall
ní guais deit *no* lat do lín
on oired *cedna* ar do cul
roibec dunn a redla rígh.
12. Gluais fá *samail* a *tuil mhall*
gluais ó tadhall tuaid a-nunn
as í an echtra anró as fearr
na geall techta samló sunn.
13. Cuimhníg Muircertach mac Neill
slat fa tuilcintach re toir
lé mili do elódh uainn
d'uaim tiri fa glémór glóir.

14. .x. ced tromrígh tainic sunn
dá rainic a coimhlín crann
ní d'aimsir echtra dob fherr
grend snechta fán aimsin ann.
15. .x. ced colg co cuiri laech
créd nachar borb uili ar áth
ri firi do fheith gach íath
mili sciath da leith clí ar cách.
16. Mili sdargha in cech aird íad
maire tíri re tarla a ngrúcc
dín dá gach cind fa cleith nGreg
.x. ced minn rígh oca rúd.
17. .x. ced muince dualuch dlúith
bruinnte o gualuch is ó gaith
ucht na fer re cúilleth caigh
sleg áigh is luirech gach láich.
18. Cochall seichedh doib fa dhín
an tóir nach techedh ar cul
gasruidh mer do glac gach giall
fá mac do Níall nar gel glún.
19. A cochaill fene a ló liuch
iman ménne far mó an t-ith
cor clodh síad nír chaemhain cloch
iad na both caelaid ar cith.
20. Seolais ar Cloinn Cathair Móir
re droing gan tathair gan táir
ní haighed tucc asa tír
co rucc ri[gh] Laighen al-la imh.
21. Teid fa Connachtaibh ar cúil
Connachtaigh do léc na lín
ri Cruachan do gab na gíall
cían a bladh on ruathar rígh.

22. Do-rinne Cormac Clair Mis
mar sloindter ag cach ré cois
tét úainne nar labair less
samail dar feis nuaidhe a-nois.
23. Da gasraid gan sceim gan scáth
dar a casmair feidm is fích
lucht soghnim tall a dha triath
comlín sciath is lann is laech.
24. Da dlai dína Banba Briain
don righe fa calma céim
tusa an dlai derinach dib
do deghfidhach sil naí Neill.
25. Do clu ní hísseal do fhás
mar bud tú tísedd ar tós
slighe ó trénnac Neill im Nás
reidh nar fhás a ferbrat fós.
26. Sib cuaine in da *conclann* righ
comthrom n-uaili ibh ar aen
Éri rib aga reic riamh
meic da Niall ibh is dá Aedh.
27. Lentar an tslat fhailid ard
glac do cailsleg is do colc
bas rinncorr fa ra[i]mher ferg
derc timcholl Laigen a lorcc.
28. Ní dleghar roibreth a rún
san fedhan Laighnech ga liúdh
sil Feidlim ré fess an ágh
lamh dess re hErinn bur n-iúl.
29. Do-chi me rian flatha fúid
é red ré ní racha díid
tu fen ar nEcnéchan ócc
fod Neill na tceclethámh tríd.

30. Is tú an Toirrdhelbach ga tá
toinnBreghmach mar a taeb nua
cúis fan dograinn dreim red clú
Ó Domnaill tú 's Ó Neill nua.
31. Tú an lenban ó Leic na Rígh
a meic as nemnár do Níall
farsma degsil na ndeich rígh
sil a leith ciníl do chríadh.
32. Cídh nach bermaís a blath nua
ga fath fa celmaís dó clú
bretha dírghe lat red lá
is mac mná dar tírne tú.
33. Breth dírech an Banbha bhoce
agat fhaphra línech lag
así an Banbha do táth tuc
cách ag drud na fagla a fad.
Fada aderar.

8

**On Neachtain Ua Domhnaill,
king of Tír Conaill, † 1452.**

Fol. 70^v.

MAC CON MIDHE .CC. .J. BRIAN RUADH.

1. Imdha urruim ac *Ultaib*
dligid uaisli *imarcaidh*
ass e dleghar do dhuine
lenadh sé na sochaidhe.
2. Da *ffarfaigedh* duine de
uaisli caich tar a cheli
dligid file *freccra* mall
d'eccla an tighe na timchall.

3. Ni himarbáidh budh ail linn
a hucht *Ulad* re hEirind
tiefa a molad uili ass
molad gach duine a dúthc[h]as.
4. Ós ag tacra a hucht *Ulad*
cía in cúiced a cualubar
acht ó Oilech go hEamuin
oinech ina hinbheruibh.
5. An cúicedh gid cia do-cluin
ní tuicther ass acht *Ulaid*
ata so d'uaisli ac *Ultaib*
nó no uaisli d'imarcaid.
6. Mór cath ag cosnam an ghill
tucsatar *Ulltaig* d'Eirinn
áite a nglun do-geabtha aniugh
a n-úr na cethra cuicedh.
7. Da tecmad leath Leithe Cuinn
aca do congnam cuguinn
ferr an lon do Leith Mogha
clod gan creich gan comadha.
8. Ge be imarcaig eili
nach fuil aca d'airide
do an an fheili ag *Ultaib*
a Eiri dot imarcaig.
9. Gach urraim dar airimh me
ag *Ulltaib* uaid a Eiri
ata so ag urrainn d'*Ulltaib*
no no urraim d'imarcaid.
10. Trian ós an da trian oili
do cúiced *Clann Rugraide*
tir ni cuala na cumaid
an mír cruadha *Conullaig*.

11. Urruim *Ulad* aca sin
 urraim *Erend* ag *Ulltaib*
Ulltaig ni huatha don gell
 d'*Ulltaib* na tuatha a tuitend.

12. Urruim caich '*con* crich a fuil
 biaidh uair bus olc le *Nechtuin*
 a triall gen co humal ass
 ni ar trian *Ulad* anfass.

13. Da madh *toera* go *Temraig*
 bud mían le mac *Torrdhelbaig*
 as nessa da lis a long
 ar slis *Essa* Da *Eccond*.

14. Da *fostad* ga becc a breth
 ruc *Flann* is *Laitheoc* laidhech
 da cuma o do-*choid* misi
 coir a hurra d'innissi.

15. Ni hindister co himlan
 decair techt on athimrádh
 mona lecar a rém ris
 an scel ge tecar tairis.

16. Tainec ann cor *fhiarfaig* sin
 a mac do *Laitheoic* laidhigh
 cía haca an uairsin dob fherr
 da faca d'uaislib *Erenn*.

17. Buime eces *Indse* Fail
 an *raathair* sin meic *Lonain*
 dul lé as ecen ara heol
 oir ni heidir é d'aithceódh.

18. Ruc an ben sin as baidh linn
 breith re h*Ulltaib* ó *Erind*.
 ruc ar leith *uathaib* uili
 breit[h] le *tuathaib* *Toraide*.

19. Creid don iulsa, ass ed do raidh
a mathair re mac Lonain,
innsaidh sil Luigdech a [F]loinn
fuiglech na righ o [F]remainn.
20. Enduan doib da nderna nech
adubairt Laitheoc laídhech
co madh mó a tarba dá thoigh
dó na Banba rè bliadoin.
21. Do-ní duain na degaid sin
d'Ecnechan mór mac Dalaig
ara ndegsen re duain Floinn
do-cuaidh a Ceneil Conoill.
22. Do comhaill ger borb an breth
a ndubairt Laitheoc laidech
úa na righ a Gulbain guirt
ag dil an ughdair órrduirc.
23. Ni bíu ris acht ní raibe
anba an acmhainn enbaili
mian da mfanuib nach fuair Flann
san iarruidh uair narbh inam.
24. Cuairt Erend¹ o tuinn go tuinn
ferr a tucc a Tír Conuill
ní dechaid Flann seice soir
's gan acht eite and d'Ulltoib.
25. Facbaim urraim Indse Fail
aca, ar Flann mór mac Lonain,
do Cloinn Dalaig ní dil linn
gan sil Adhaim fá a n-urrim.
26. Aithrester corub é sin
a frith d'adhbar da oighid
as hí a teist tuc ar Ulltaib
rucc a ceist do Connachtaib.

¹ Erind MS.

27. Os iad féin do hagraid air
dighlaid Clann Conaill Gulbain
ar Leith Mogha marbad Flainn
nó fagbadh comha cugainn.
28. Rigráidh eile Innse Fail
ar aithris [F]loinn meic Lonain
da teccma fich na rig roind
bídh mo dín ar Úa nDomnaill.
29. Ní rach secha sfar na soir
Ó Domnaill Dúine Murbaig
a ndubart is do do ben
ac so ar n-udhacht ós iséal.
30. Na bíth enduthc[h]as eli
damh re mac meic Cablaige
da mbeith ar nGrainnine am Ghall
a leath d'airidhe agam.
31. Sil Nell meic Aedha a hEamain
Sil Moain meic Muiredhaigh
don tsíl do fhuair da oide
a buain dín is decreáide.
32. A lorcc da lenadh Nechtain
Clann Daluig meic Muircertaigh
fá hí an clannsa ar cuil turaidh
dúinn nírbh annsa Eoganaigh.
33. Baid Gilla Brighde assi sin
ar cedbaidh re Clainn Dalaig
gé do-rad mé deridh di
ní do neimhedh é indte.
34. Da mbeith riamh mar nach ráibe
m'fhuath ar mac meic Cablaigi
dobo thene a grís ar ngradh
a-rís ní heri a fhadágh.

35. M'onoir o airdrigh *Murbaig*
is imthnuth le a ollamnaibh
le a tug se dam do deithness
me gá char a coimeighthess.

36. Ni hinann me is mac Lonain
is urussa m'ingabail
in breth nach bi air a coimse
air nech ni hí iarroimse.

37. Do-rinnetar tiar gá tigh
ar tabairt cuarta an cuigidh
Laithóg 7 Flann file
an flaithód and d'fhait sine.

Imda.

9

On Neachtain Ua Domhnaill,
king of Tír Conaill, † 1452,
in which the poet Gilla Brigde mac Con Mide is invoked.

Fol. 70^v.

IN BRIAN RUADH CEDNA .CC.

1. Lenfat mo *chert* ar Cloinn Dalaig
mo dhúthchas riu recfa me
ni gebh acht le *cert* don *cedseal*
do-gén nert mad éccen he.
2. Maithem mo cirt a cruth ecin
d'iarraid orm dob olc an ciall
dol a tlás re Ceneol Conaill
neimheol dar fhás romainn ríam.
3. Ma ta stad ac sena a nduthchais
an drong fhial is airde clú
faghbaít Cinedh culchas Conuill
duthchas filed romainn riú.

4. Fá sinn fan amsa a n-aes dána
mo duthchas dan diulta síad
sluagh Finne an fed nacharb Ulltaig
do len sinne a nUlltaib fad.
5. Rian na fer as fada o celi
Clann Echach an aicnid buirb
sinn re cois ac techt co Temraig
decra a-nois lenmhain a luirg.
6. Da oidri Neill moir meic Echach
Ulla araen do roinn síad
nochan fhuil ag sil na saerclann
sidh ó soin gidh aenclann íad.
7. Conall Eogan as hi an clandsin
clann fichmar dob foicsi gael
ó sein ar fhuigleach a fúatha
cuimnech ar gein uatha ar aen.
8. An clannsa Neill na nai ngeimel
fa Gort Banba do bi síad
mar dá cloinn a cenn a céli
im roinn do mell Eri íad.
9. Comghar dam duthchas na cloinne
Conull is Eogan fhuair blad
ge beith an clann na da cinedh
rann ar leith ni dligeid dam.
10. Gilla Brighde gar becc duinne
do derbad a ndubhairt me
as inand scel do 7 damhsa
ag so an frem lerb annsa é.
11. Dob í a doigh is nír doigh brége
do bi aicce iúl gach righ
dá mbeth fá choill ar clainn Adhaim
nech do Clainn Dalaig dá dín.

12. Mac Con Midhe ar med a toirbert
tuc gach gell do gasraid Li
breth an té darb aithnid Ulltaigh
do aithrig mé ar Ulltaibh 1.
13. Mor da fhala úair an t-ollam
dá n-adma sinn assé a trath
tainic dom tressi ó sil Šedna
mesi sa lín cedna ag cách.
14. Nach lía fala fuair an cedfer
tre Clainn Dalaig na nderc ngorm
Nechtáin gum dhín ar cech ndeoraid
lentair ag Sil Eogain orm.
15. Bean don tír dá tarla mesi
mathair and righ gan rún ngann
do much s[ó]in gach gael dá goiri
da fuil don taeb oile ann.
16. Atá a certleath do Cloinn Eogain
oigri na righna ó Ros Chré
gé ata a leath do Cinedh Conuill
na siredh nech orainn é.
17. Ni diless me a-mesc a bidbad
gen co beinn reid ré a rosc ngorm
benaídh dim an tragh¹ sa timchul
gradh and rig ga imchar orm.
18. Do Domnall Ócc dob fher grada
Gilla Brighde benaídh rinn
crithir dá annsa ar an ollamh
mithid damsá a lomadh lind.
19. An trath sin fa testa an fili
fiss a écca ni fhuair siad
dorinde cath² Erne an uairsin
eirghe a-mach do uaislig fad.

¹ traigh MS. — ² cáth MS.

20. Cenel Moain na magh n-aibinn
airgid uile is nirb é a súim
ní frith toir fa crodh na criche
ar ndol doib trithe co tuinn.
21. An tír sin a testa an t-ollamh
esbaíd a crech nir cai siad
dar leo do bi d'amghar orrtha
ní narb adbhar orchra iad.
22. Gilla Brigde dob é a n-adhbhar
lé a annsacht leo an lá do mhair
dul fa bás idir mnai is maca
do bai do gras aca air.
23. Triallaid da tórruma a charaid
Clann Gairmleadaid gasruíd reidh
an clannmaicne as dib do dliged
lin annlaicthe a filed féin.
24. Domnall Óg a[n] t-am fa cuala
cás an tíri a tarla an rí
do léic an crich uair na hénar
uaidh gan díth do dénamh dí.
25. Tuc doib aisec arna hairgthib
ar n-ec ollaim Fhóid na Niall
ní fuair sé na ollamh eli
brondadh mar é reime ríamh.
26. Domnall O Domnail Dúin Murbaig
an mac rígh sin na ruag te
bang súas do cuir ara cinedh
an duas cruid nar dliged de.
27. Ni lenabh de d'eis a ndubart
do Domnall Óg ní fhuil sind
ní hé corub nessa Nechtair
ní mesa an te lentair lind.

28. Uired gras re Gilla Brighde
 bráithim mo rún da rosc gorm
 acht munadh ferr m'anair uaibse
 nir faláir leam d'uaisli orm.
29. Cuirim dim dighaltus oili
 a Úa Gofraid nar gab ruaic
 acht mo dhan mar gell do gabhail
 munab lan leam mh'anair úaid.
30. Sailaim féin da faghainn uaidse
 innsa a Nechtain an ní ad-ciú
 inadh mo sen a cru Conuill
 gor ben tú orainn a fhiú.
31. Do treices ort anba in cumand
 Cloinn Neill Cailli cár clecht sinn
 gé ata a comghar na cloinne
 h'foghnám as e as loinne linn.
32. Do lecess uaim aicme Colla
 is Cloinn Cathain nar char bú
 Clann nDalaig acht ge he as andsa
 do gradaig me tarrsa tú.
33. Slicht Conaill as Cinel Eogain
 d'és a mbrethnaidhe a bharr claen
 don croidhe ní hólé an aithne
 loide ort da n-aithli ar aen.
34. Ní hinmaidhte ar hadaidh mílla
 méd mo breithe dot bharr nocht
 h'aithgin ar do-chul go Conall
 mas aithníd dúnn togham thort.
35. O Toirrdhelbach mac meic Aedha
 dán hoidri tussa a taeb seng
 da mbeith sib gan breith an baire
 as lib do leith Grainne a ngell.

36. Se rig .xx. d'uaisl**ib** Fodla
fiuchaid trid 's gan tú ag ól
d'fhóir Bernais 7 d'fhoir Emna
cóir on enghlais meanma mór.
37. Ar ibh gach rí do reim Fhiachach
ag ól tonna re taeb puirt
ibhid faighte d'fhín a urdail
d'ait[h]li and righ a Gulbain Ghuirt.
38. Ar Nechtain ní nacharb ingnad
d'eis gach testa dár derb mé
tárraidh sinn trén ris nach tecar
lén am chinn ní hecal é.

Lenfat.

10

**On Neachtain Ua Dornbnaill,
king of Tír Conaill, † 1452.**

Fol. 71^r.

IN BRIAN RUADH CEDNA .CC.

1. Dimghach do Chonall [Clann] Dálaigh
dimghach ar nach oirches dlai
ní ní acht mar do an ar eneing
an ri is Magh Feilim fai.
2. A laighed do lámadh Conull
do chrich Ercan mass e a bhath
ac sin Clar Una gan urraid
a lán sula cumaigh cach.
3. Na locadh ge lesc do Domnall
druim re haibnes Essa Ruaid
as é a tinnsca do bud decra
dá tinnsca sé¹ techta a-tuaidh.

¹ so MS.

4. Ata ara breith ge bé aca
uaim a crich nó a cur da ndruim
fechar an mó tarbha a thilidh
dó na faghla Cinidh Cuinn.
5. Ni coir tnuadh re truime a cana
coimdhe an tíri ata na diaidh
ní *mestar* corub mo a tarbha
do *no frestaí* Banba Briain.
6. Urusa fhadogh na tenedh
telluch reimpe da rabh te
in *fer* bus ri a ndiaidh I Domnaill
do ben ní da dograing de.
7. Imdha ri 'ga raibe Banba
nach bia festa ac *fíor* da sil
do-gheba Sil Creidhe comha
bidh Eri gá rogha rig.
8. Ata a lin an lá nach ticfa
a timchell Connacht fa cuairt
cred *bud* ecaíl ó feín *Šuca*
lecaí a ngeill cuca ar cuairt.
9. Gan gialla ní dligh Ó Domnaill
a ndiaid an tíri a-ta siad
bar ngeill dá tig acht co tuctha
is lib fen a Ulta iad.
10. Scailtech ar maeruib *mac Grainne*
Gaidil Banba acht co *mbed* reidh
caidhe fath a ngiall do *gabail*
cach ar Niall ga falair féin.
11. Da radha ní rach a n-uaicnes
re hoidri Neill na nai nglas
déna dá ní re Magh *Murbuig*
an mar tai *no ullmuig* ass.

12. A tathai ó testa *Congal*
gan Clar Fodla fada in fhís
ma ruc uaibsi leim ar line
uaisli Néill sa righe a-rís.
13. Ni bía tú do toil na córa
a crích meic Nesa ní as sía
righaid Sil Daluigh a ndamna
fa gradhaib rig Banbha bhía.
14. Da tecma duid dol co Temraig
an tech bunaid a mbidh siad
ga ferr deoraid do dil tathnaimh
sil Eogain na harthaich iad.
15. Ar cend do righa a rt Bernais
do bí Eri a n-urlaim Ghall
ge beith nech le bud áil h'oighricht
nair muna beth h'oirbirt ann.
16. Na gerr lubhort na loisc baili
o Beinn Édair co hÁth Liac
a cruacha cedh ima scailfe
tuatha Bregb ní fhaicfe iad.
17. Leabar Sligty Saltair Caisil
cuid dot fhiadnaib as e a trath
muna dil sibh ara sirfe
bídh sin mar do-cidhfe cach.
18. Ni bía acht dot ched a crích Banba
gi be fer re fuil do grúce
ní ar ecla na fer foladh
da tecma tegh folamh fúd.
19. Eistecht re hadbhar na ferge
fuarais d'umlacht on fhuil deircc
mar sin tuicthe trath na celli
tuicfe a háth fene ara feircc.

20. Damad let ni lugha a Eri
ó Ath Senaigh co Sliabh Mis
an nech do smuain éd red tinbhe
a fuair créd do-righne ris.
21. Ni tabhair acht tacha fina
flaith ad tigh da tí do ruaic
fada sin o hol a n-aiscidh
is lór an fleidh d'fhaicsin úaid.
22. Ase a imad d'fianaib Bernais
da mbeith fer nach fuide a díl
minec cedlong cuain na hErne
etrom uaib ag erge ó fhín.
23. Ní anfa a n-adhaig a toili
da tuinn *grada* is gerr co nocht
d'fheghain h'uca iss *ed* do-bera
dá tuca ben éra ort.
24. Ar mnaí taidhe tucc O Domnaill
*dechain*¹ mall ler mael a ferc
do thinlaic ben a sed suirghe
d'éd re fer Bruigne Dá Berg.
25. Da ndecheid ní do díth aithne
enfer gan ríar ó righ Mis
ní ric a less damh da decra
les ar an dán remhpa ris.
26. Ni bud mó nó med a caithme
Clar Banba da mbeith fá chin
samail 7 sidh na héra
a tabhair sil Énna d'fhir.
27. Nir dergadh re damhna gotha
gnuis I Domnaill Dúine Bo
ma do-cí adbhar ga ollamh
rí Alman ag donnadh dó.

¹ *techain MS.*

28. Ferr a crich o cose a merlech
 mac Toirrdelbaig ge trom libh
 an ní nach al¹ les o nEchaid
 ní bí acht a rádh, sechain sin.
29. Do cenglad sidh re slogh nGaidel
 ní gar fodhail d'fhine Gall
 boin a muigh da mbi re bliadain
 ní fhuil acht í ar farraidh ann.
30. Díth ~~an~~ ~~aisce~~ ass e fó-dera
 dimbuan lín do linnidh chall
 an Erne ní hí nar laghdaig
 sí ac erghe re balgaib braín.
31. A mbruigin laich Locha Feabail
 ní ferr leth di nó leth tall
 ag so a dín ar dimdha an comhoil
 imdha dil ar onóir ann.
32. Gé madh í an traigh a tech n-óla
 ibha tunna sul tí an lán
 O Luighdech d'fhegain an fina
 beraidh fuiglech dila dámh.
33. Bud leis Boinn acht ge bé eli
 úa na Niall ó nech ga mbi
 cain and rig ge trom ag toighecht
 do dil tonn ré a oirecht í.

Dimgach.

¹ ail MS.

On Magnus son of Aedh Ua Domhnaill

Fol. 74r.

TUATHAL MAC TAIDC I UICIND .CC.

1. Dimghach Eiri d'fhuil Conuill
coir estecht a huroghaill
bec tarla fan dimgaidh dib
gabla d'fhidbaid na n-airdrigh.
2. Cia don fhuil sin fegaidh féin
is mo da tarla a toibheim
nir noch si déne a dimgha
acht Eiri ar tí tigerna.
3. Taiscíd fós a fled baidse
bid trath ac an toghairmse
ingnad di foccra a fleidhe
Fodla is hí da oirbhire.
4. Gé ata [Éri] dimgach de
nir iarr aitherruch cele
an tír tuaidh noco tile
bidh uair ag an oirbhiri.
5. Tarla a ndeagaid na ndeich righ
fer nach fhuileonga eisidh
lia Fail gach aenduine and
aedaire caigh a Conall.
6. Do diult gach enfer eili
gé ata air ag oirbire
Eiri mar bud ben buidech
ní geab ceili comaidhech.
7. Dob eccen daib dol fa toil
fer da creidid Clann Dalaig
risan fersain ní fath tnuidh
cach ar meabhsain a mfruin.

8. Tuicim fein co fuil am *chenn*
a cur os uaislib Eirenn
slat a creaid Conuill *Gulban*
biaid oraind na imurdadh.

9. Draidhe ináid duile balba
becc taradh a togharma
da mad anumla *budh* ail de
barumla cáigh le ceile.

10. Do *nocht* Eire go nua a-nois
da toil a *timchell* Magnuis
be n'sa huga ar na haithne
do-geab cuga a *comairche*.

11. Do legh na riagla roime
do togaib tri haenaidhe
na bid Eri ga *fhostad*
treidhe righ o *rancustar*.

12. Ca becc leabar criche Cuind
do brosdad Cinid Conuill
crich ar laidhead an *liubair*
bidh gach ainfher *insiubail*.

13. Dena orra issi a *slíge*
na deich rig ud d'enfhine
ua an Domhnaillse a ndiaid a sean
liaigh an gormfhuinnsi *Gáideal*.

14. A slechta ni *slighe* gand
lorc na rigraidhe romham
tria gach raen ar mbreith a bonn
a haen 's a deich a-derom.

15. An triall ata ara airi
o crich *Clainne Rucraide*
da fagbha soidech na sean
d'Oilech ga barda braiter.

16. Da tecmha dó dul ar séd
as leis leicther a coimhed
ua ar nAedhaine ac triall le a toil
cian an aedaire ó Ulltaib.
17. Beithir reidh is riagail gerr
gé atáid coibche a cenn Erenn
le saermnai Cuinn is Cobthaig
do druim aenlai d'allmorchaib.
18. An trath leices a leabra
do cach as cúis tsoimenma
ar scelaine cend a cenn
ferr an scelaidhe an scribend.
19. Éicen denamh a ndubairt
na bidh cach na contubairt
tiuafa briathra an leabair lais
ni hiarrtha acht mebair Maghnais.
20. Ruccad breth bidh ara druim
le mac rig do reim¹ Conuill
gan dimbaidh na baidh sa mbreth
do-caidh a n-imain d'enleth.
21. Sailim fein go fuil na ngar
an clann sin Conaill Gulban
blath mar an Conull ór chin
romhall re cach a cluinsin.
22. Éigen daib ar druim a sen
a tabairt d'ais no d'ecen
dob fiu timna Clair Cobthaig
dimga caigh ar Conollchaib.
23. Do-cualatar cach uili
fada ata ga tarrngire
ó aeis naiden cus a-noiss
a gáis ac maidem Maghnoiss.

¹ reimh MS.

24. Sgel fire fuaras a-niugh
ar imthecht neoill is naidhen
ceim nar *dliged* fa diamair
do Cinedh Neill Naighiallaig.
25. Tainic nell os tigh Teamra
cúis far *dliged* deghmenma
tarla dó gor nell naiden
scel is cóir do *commaidhemh*.
26. D' *fechain* an neoill fa nua sdair
do cuireadh *draithe* an dunaidh.
do gluais sé le sén cogaidh
nell mar é ní fhacodair.
27. Ingantach an t-aidhe neoill
ticc cugainn, ar an cailleoir,
néll a maca samhla sin
ní faca os adbha Eimhir.
28. Ni scarfa an nellsa re neim,
do raidh fer dona faidhib,
go ró a *trén* os tulaig Cuind
nell ní cubaid na *conchlainn*.
29. Biaid an nell dar *nochtadh* lind
co buain a *horchra* d'Eirinn
ag cur tresa a ndeibh duine
a seilb Lessa Laegaire.
30. Ni tainic riam a *richt* neoill,
ar lucht *fhechain* an aieoir,
a medh don righfhuil reimhe
fer firuid na faistine.
31. Mar an cednell o cianaib
ar aithris Neill Naighiallaig
ar Neillne sa tulaig toir
cubaid eirge dá fhagain.

32. Cuach digraissi a dabach rig
benfus d'Eirinn a himsrim
ar aithris Neill a-nallain
da brait[h]lis fein fúaramair.
33. Lé mac oidrichta a athar
fuair Magnus re mebrachad
mas ceim oidrichta d'iarraid
degberta Neill Naigiallaig.
34. Croinn [fh]ailme a hoirer na Finn
na coill toraid na timchill
Eochaid Feidlech mar gach fer
eochair geimhlech na nGáidel.
35. Tecusc Fithil fada o soin
do braith righ do reim¹ Dhalaig
isli gécc cnobuice a coll
feg an coraide a comall.
36. Crich Erne na n-iubar sen
fuilngid eolas a hinber
cuan min as troma tathamh
longa a tir ar² tirmachad.
37. Ailli an oirir isliu a sreb
ca ferr deimhnechad draithed
feg na tolcha im iadh nEamna
gor cliar toghta tigerna.
38. Ni huaisli deoch do deochaib
do cuach lan o Laigneochaib
fuil Daluig cuirse na cenn
cuisti on Talfhuil a timchell.
39. Deich righ do clannaib Conuill
tamhan úr a hencrobaing
ó ata³ an tslighe reid remhpa
dlighe ceim red cuidechta.

¹ reimh MS. — ² longa an tíri ar MS.

40. Foccus duid do leim luide
senraith Cuinn is Conuiri
fine Neill uaib a nEmain
ni fhuair acht ceim cuigedhaigh.
41. O ata na horchar uidhe
adraig is Lios Laegaire
a-nallain co Cruachain Cuinn
luathan (?) ar Clandaib Conuill.
42. Dobi tussa leath ar leath
reidh ar Emain 's ar Oilech
raith na Niall do ceim cubaid
bar fiadh fein co facubair.
43. Da mbeth aimles gan fhis di
dá cur adraig is Éire
gar don abhacht a haithne
na danacht ban brathnaighte (?).
44. Fechaid fein nach frith romaib
scela caich do-cualobair
ge mad e a mian reide rib
Eri riam acht ar recin.
45. Dul na coimes ni coir dí
na mna is isle ina Eire
Ráth Dá Thí ni aithnenn ort
gorb i as baintenn don banntrocht.
46. Ma ta dimga ag cathraig Cuind
ar uaislib aicme Conaill
na bidh scáth ar ainfer ass
cach ga maidhem ar Maghnus.
47. Go frith d'fhortacht a fhine
fer fhirus an faistine
romhall do cuimnig a claud
Conall nar fhuilngig echtrand,

48. A cúiced *Clainni* *Rossa*
 ní fuighte medh *Maghnusa*
 a fhir *scailid* na scél tall
 sen gach aínfhir ní hinann.
49. Fada o *Tulaig* na *Tri Find*
 lór a aithris ós isill
 an gairbeng ler an na heirr
 do gab ainghell ar *Erinn*.
50. Ar *beith* a mbenduib garba
 gan dul d'fhis a atharrda
 air tuc an t-amharc dob fherr
 ní ruc ar radarc *Raidlenn*.
51. Mán édmhara leath ar leath
 mar ta *Eamuin* is *Oilech*
 fa *Maghnus* is mo a n-imaidh
 do labhrus ar luaidimair.
52. Na loidedh a leaba *Goill*
 feithed fós ar *Cloinn Conoill*
 ar céli na hidh ag brath
 Éri dib acht ge *dingach*. *Dingach*.
53. Ata riamh le righad ban
 minic righna a *Raith Cruachan*
 do-clas *Siubhan* (?) na *sealbad*
 tinal ass ar *ingenrad*.
54. Blath fola *Gaidel* is *Gall*
 ben ní cuirthe na *conchlann*
 cnu *abaid* dan fiar gach fidh
 grian ar *madain* da maidhim.
Dingach.

On Magnus son of Aedh Ua Domhnaill

Fol. 75v.

DOMNALL MAC TAIDG OICC I UIGIND .CC.

1. Cia adeir nar melladh Magnus
ni ceisd is ecail d'aidhnes
si ar clodh ceilli fa clemhnus
mor derbus Ere a ainmhes.
2. Don ainfes mar ta Temair
do gnath can cleamnus cubaid
celg isa fios nach foghair
ferg folaid ar Lios Lughaidh.
3. Gan ceilli as ingnad fhuilnges
Eire na bhfidbad bfannglas
ni bera se uaim d'aidhnes
an t-ainbfes fuair me ar Magnus.
4. Glor mealta do mac Aeda
Ráth Temhra in tan nach gébha
dol na leth dí ní digha
ní breth righa hi d'éra.
5. Da tréicce sin hí air Eamhain
beth gan céle dí is doilig
nir fhaemh riam fer da feraib
Temhair Bregh air Fhiadh nOilig.
6. Tall o Themraig do thabach
is cend sealbha air gach soidhech
imda ri air ar¹ iarr fhuirech
ní buidhech riam hi d'Oilech.

¹ air MS.

7. Biaidh Boind air breth a céle
is dó do fheith a hoighe
suil re seirc d'fhaghail uaidhe
gabhail nuaidhe air beirt mBoinde.
8. Maghnus ní cian o a cabair
ag triall cabra gach cinidh
ní gnath sín gan triall turuidh
cubhuidh triall righ co righin.
9. Nir trath moille do Maghnus
cach na coinne re clemnus
ní mor nar an na ainmhes
lór d'aidhness damh a ndernus.
10. An rath dob árus d'Eimher
ata ar Maghnus ga maidheam
gé ata sin issí aenar
ní baeghal fhir í acht d'ainfer.
11. Rucadh breth broide ar Banbha
broid ó nach maith a menma
atá a-muigh dil na dimgha
bidhba righ a tfoigh Temra.
12. Gé ata ag Gallaið a ngeimhil
nir labair ré a lán d'feruib
is mor an cuid dá cabair
glor Danair ní tuig Temair.
13. Tainic scel ar Magn Medhba
ní scel do scar gan dogra
gan guth don tí dá tarla
do bi Banba a cruth comdha.
14. Mac Airt 'ga raibhe an righe,
ga cairt ar baili as buaine,
a ceird os cinn a celi
Eiri sa seilg d'Fhinn uaidhe.

15. Dairi Donn fa tenn tinoil
an fonn do geall do gabhail
do nocht se a run da radoig
fa túr anéoidh e d'fhaghail.
16. Gairm sluaigh uad in gach enfonn
dobud túar loin is laideng
nocor buail fa fhonn Erenn
leibhenn long uaidh ar aibell (?).
17. Cuiris faf ar Finntrag bfoithrib (?)
dí ni himlan da aithrib
soillsi a beol crann do chrithrib
sirthir ann an t-eol aithnid.
18. Focrais Finn cath dár cinn-ne
ga cath don dreim ba doilghe
brat do-coidh ar ar cuimne
mac Muirne cor fhóir oirne.
19. Fian Finn ar ndíth a dáine
sa crich os cind na traighe
maith saith a crich re celi
flaith na féine ar ndíth Daire.
20. Gor cuir d'Eirinn a homun
re guin d'Eirinn do fhuirig
toisc na sluagh ag súr calaid
Danair uadh ar cul cuiridh.
21. Tussa an Finn as find dúinne
gen co tú Finn na féine
ní hainm duid ri gan righe
do cuid tire as hí Eri.
22. Cosnam caigh d'fhiachaib oruib
cain ma farrair na aghaid
a n-ic Clair Fhiachaig d'fhadhuil
cabair caigh d'fhiachuib oruib.

23. Cath re t'adhaidh gá fhasstad
na gab agaib fat aister
atai d'urraid ré a fhostad
coscar lai Mullaig Maisten.
24. Easbaid Goill ó gleo an Mullaig
ód roinn sa gleo ar an Gallfhuil
ar breth do clu leo al-longaib
tu d'urraid sa gleo ar Galluib.
25. Foillsig do menma a Maghnuis
cuimnig Teamra gan tegdhois
áit do sen as i at ingnais
cidh far dingbais dí a ndernais.
26. Cuimnig beith dí 'god dainib
cuimnig deich righ dod righfhuil
fuair fa mian tu don tanaidh
cru Dalaig riamh 'na righaib.
27. Fech re cách an cain cubhaid
an cain a trath a tabhaig
Fonn Da Thi a trath a tilid
dligid si cach do cabhair.
28. Rath Teamra gan triall einfhir
do menma riamh 'con righain
do clecht a dín dod dainib
sailid techt righ o righaibh.
29. Conall romaib rí an eúigidh
do tobaigh righe a réicin
tu an cnu do cin da gecaib
do medaigh sin clu an ceidfhir.
30. Deich rig do Cinel Conuill
dobi sa raiber remhainn
na bid ac taccra am cuid Conuill
molaim duid accra h'fheruinn.

31. Trath ba dolta da dunadh
 Fal is fada o do scailed
 dar ndóigh as ort do híarradh
 fadhadh Fail im Gort nGaideal.
32. O atá an tslighe reidh romainn
 [d]ar bfine 's dar foirinn
 mithid triall a Tír Conaill
 sin romhainn fa fadh nOilill.
33. Clann Neill Clann Cathain coimhreidh
 ar h'faghail is e as innraidh
 dar n-urad gaid go gelBóinn
 cáir deghsloig Ulad d'innrain.
34. Sloigh lé na hoirc[h]es anadh
 na sloig a hoirtther Ulad
 ina clu ní coir neimseadh
 deiredh sloig cru na curad.
35. Slog fa coimrtagail cubhaid
 Oirghiallaigh sa ród remhaib¹
 a coir riamh ar Boinn mbilig
 triall righin doib ní dleghair.
36. Ni biam anullamh d'fhoirinn
 raGhalluib sa rian romhainn
 sluagh sin fa clú do-cluinim
 cuirim lib mar cru Conuill.
37. Dream dinn Anghalaigh uili
 a nAngaili as i ar slighe
 is coir a car re roili
 doib is goiri Magh Midhe.
38. Gaidhil Connacht a Cruachain
 romhad is righa a-tathar
 gan cur rib im Ráth Tuathail
 luathaid cach lib do lathair.

¹ romhaib MS.

39. Sil Tail Sil Cein do comthoil
lín aigh do léim nach lamthair
ferrde tú a *tehta* ar hinchuib
inchuir *tehta* ar crú *Carrthaig*.
40. Tarrngthir lib a muigh Muimnig
faillsig a fuil ad menmain
biaidh na clu do Muigh Murbuig
ullmuig mar sin tu a *Temraig*.
41. O ata ciall ina cuireadh
a triall ar cach ní ceiliub
slúagh 'gan cóir fiss a *falad*
scris Danar doib bus deireadh.
42. Fada a suil re Sil nDalaig
duil a[g] gach mnai na mianaib
gid eadh do-cuaidh a céimib
ben Éimhir uair a *hiarraid*.
43. A mes do fuaidh fa fidbaid
noco fuair an tes turbaid
scailid sin gfall a *geimhlibh*
grian *geimrid* os Muigh Murbaig.
44. Glas beoil ar buinne mallglas
fer a eoil uime a n-ainbfhis
gan ched do mes fa Magnus
bec labhrus ess dá aimles.
45. Tearc dan baegal cor cuice
gan tol acht d'ainfer aice
ben Da Thí cedh nach credte
ní bean *bedhte* í a n-aici. Cia.
46. Scailed sí a *crod* am comhól
dol na scailed dí as degeol
d'eis scol bu tuaidh do tinál
crod Siubhán uaidh ar aineol.

47. Cuid e d'fhiachaibh na humbla
dar lé as d'fhiachaibh a hanma
go haifrinn do bladh berna
baincenn fedhna ban mBanbha.

48. A crod mar *bud crod* creiche
don scoil sa mag is muiche
ag dul daib gach re laithe
ar mnaib maithe ag cur cluiche.

Cia adeir.

13

On Maghnus Ua Domhnaill.

Fol. 75r.

GOFRAID MAC AN BAIRD .CC.

1. Minic frith Eri a hEamain
a dil celi fa comhair
an tsin ni fhuil na adhaidh
gabaid don fhuil righ roghain.

2. Na tairthe ga lá is lugha
a haithne ata ga tagha
ruc sion don righe rogha
togha rig mine an mara.

3. Terc a medh righ do rigaib
a gnimh ca ben nar buaidir
do-ní se le tri triaraib
ri gan riagail é ar uairib.

4. Fécthar gnath na righ reime
a gnath ag righ an raibe
feichid uadh re feadh *fledki*
smual na *sleghi* an *fer faire*.

5. Derg am Boinn crich a cuarta
do sith co fóill nach fechfa
fada as bidhba ar iath nEorpa
sciath leonta on himda *écha*.
6. Geall re hechtaib ar fhogadh
an eng senta do sínedh
tic na gaith móir a maidhem
scailed sroill maith an míled.
7. An feadh adras don omna
do lean Maghnus a menma
bec doib a fuidhel faghla
cuired Samna ar fhóir Emna.
8. Tuc sith ar dul a ndebaid
a fich ga cor o comhaidh
dá rab a fhaid na adhaigh
maraid car áidh da fhoghaib.
9. Coill is blath ingnæd uirre
an fidbad san ath imme
fa dín da crann don coille
coinde cland righ do-rinde.
10. Do lín Fond Eamhna d'úaman
a menma is tonn gan tragadh
ní he nach buaidh do-beradh
fegadh se d'uaim a *áladh*.
11. Becc laprus an tan tarla
fa Maghnus ac cur comdha
an fedh do bai sa mberna
a menma ar mnai is fer foghla.
12. Seol a scáithe do sgailled
eol na gaeithe co ngebaid
icaid meoir le mnaib míled
sinedh seoil narb ail d'fhogad.

13. Gabaid fa ghel na gruaide
 an fedh maraid a maine
 guais co mbladh na buain beime
 riar cleri fhuair an t-aide.
14. Cia da daimh fer nach fuighe
 gach *fledh* as ail re hibhe
 fechaid se buaidh an *bleidi*
 ge be heile fuair fili.
15. Geba an geall do gab Guaire
 is gell re *bladh* a braige
 rachtain ass gan boing mbeime
 glas ot fheli ar doirr ndaime.
16. Do *chrod* nír f[h]eith a n-oíridh
 gan dol ó do dreich naraig
 o fuair ar mhar dot maínib
 fagh ón aídih uaim h'álaidh.
17. Baidh le rigmnaib do riaghail
 sirdhail a ngraidh ad gnimaib
 do brigh an clu do-cualaidh
 do fhuaraigh tú am righ righain.
18. An bert le cach ag cungnam
 ní bert gan f[h]ath do himradh
 sul do nocht h'fhearg a hadbar
 cealg mallbhan ort do hinnlad.
19. La duit a n-ádh at fheinnidh
 an la 'gud reic os rigaib
 aighte cliar ar cru nDaluig
 taraidh tú a riar do rigain.
20. A ngliaidh an taeb da tiucfa
 sa raen na diaidh nír dolta
 cuirter lib go ham n-echtra
 do tigh leabtha na crann corcra.

21. Mas cairt duid ar cro Connla
a troid as mo do menma
suil do righ nar ben Banba
fer fagla dib da nderna.
22. Doigh éra dib nach dingnad
a scela a tír mar toghlad
t' fhian am noin a n-fath fhagladh
ar snadmhadh sciath n-oir d'fhogmar.
23. Nach doibh scailed do scela
scailed do toir na tana
h'aithne do cach nir cora
trath nona a haithli an agha.
24. Tuctha seal do Tigh Teamra
mar do-bir gach fer fogla
fassaid cnú na cnoib imdha
dingna tú ar bloigh don Banbha.
25. Leat tír Da Thi do tileadh
na bidh an drai go deibed
sreb na suan ag reic roghan
molad druadh deit a-deired.
26. Sreab dar gar a fer faire
is fled nar an gan íbe
duais do bud lor uair eli
fat'ól sreibe fuair file.
27. 'Gon dingna ar luaid O Luigdech
a dirma sluatg bud siublach
ge gerr co lá a licc Teamrach
ata Bregmach díd dingach.
28. Do bi na hoigh ar úairib
amoigh do bi re bhfadruib
ben duit do-coidh a ceimib
feinnidh bruit óir a hiarruidh.

29. A-mach nír muig a menma
sa cath as-t[ó]ig co tarla
ben do bí a cleith 'god comdha
cobra an sceith dob í a hadbha.
30. Do ben a sith an sengha
nach frith acht re fedh foghla
minn *slige* as teg nach tiubra
bidhba sleg eli an t-omna.
31. Crann sin do fheith dot fheli
dod *bladh* ag *breith* an baire
frith do cnuas an croinn tsíde
duas do-ríne ar doirr ndáimhe.
32. Tarla Tethba¹ dib *dimgach*
fa sechna do Síil Luigdech
fili ge toir da *teglach*
coir Teamrach Mide a Murbech.
33. Imdha am Dail na fed filte
sa *fled* da gach taib treimpe
tain bech re *n-idhnaibh* indte
cleth fhille ós *imdhaidh* eillte.
34. Ní leir sreba acht a slechta
eala dá léin cò lochfa
dobeir goil fa brúach Berta
fuath a leabtha ag cnoib corera.
35. Se ag cur an mara a míne
ina tagha ag cur ceilli
sriubh tana tre taib Luaidhe
fala uaidhe ar gaib gréine.
36. Tic a cíoch *alainn* oighe
ar ámhail a diol dighe
mór tart a gleó na goili
lacht oighe ag eó dá ibhe.

¹ tefa *MS.*

37. Do bréc an muir ó maigri
go muir nar fhech a himli
ar snim a renn do-roighne
oigri righ as fherr inmhe. Meinic.
38. Iúl dingnadh righ do-ríne
do imghabh do dil daime
gaeth a seol na fert feili
re techt beime a mbeol baire.
39. Ní le ndingnadh daim ndainidh
ingnad a dail do deoraid
a clu do cuir os rigaibh
do clu ar righain d'fhuil Eogain.
40. Siubhán dot-uc a n-óiridh
tiughár tuc ara mainib
do smuain a riar na riagail
íarraigh féin a uair d'aídhid.
41. Ciall a scaoilid na sgoile
riar aithed air a haire
a breth fein co bfhuaire file
gile a ngruaidh reid ní raibhe.
42. Sith daime a ndeoig a deinmhe
na deóigh do dháil a hairghe
na geall caithmhe air F[h]iadh nErne
cliar d'erge d'aithle a hairmhe.
Meinic frith.

14

The Man of Destiny

Addressed to Aodh son of Domhnall Og O Domhnaill.

IN GILLA BRIGDE CEDNA CECINIT.

Fol. 68v.

1. Tainic tairngeri na n-erlunh,
uaisli Fodla ferrde daibh;
ní cian co foirther a formad,
fóirfer ar fiadh fonnbhog Fáil.

68

2. Amharus fa fhad co tainic
ar da thrian ar thairrnger siad,
briathra na cedbhuiledh creididh
nir brécnaidhedh eidir iad.
3. Nír chreid Da Thí ar thairrnger Finnen
Fodla ac Galluip, gnimh nar cheil,
Goill do thecht a ngoiri Ghaidhel,
recht oili nar sailedh sin.
4. Berchan tresan mbuili n-orrtherc
do indes thall, trom an frass,
tuir do gainedh re tæbh Temrach
do scailedh Aedh Enghach ass.
5. Tú Aodh Enghach indse Gaidhel
ghebbhus Erind, ard a nós,
mar taid Gaidhil re gairm h'anma,
failidh re t'ainm Banbha bhós.
6. Is tusa ro thairngir Berchan
sa mbuili tre briathruibh De,
tú do ghell bel Coluim Chilli,
fa tren orainn imme é.
7. Comghall Bendchair, Baithin Airthir
'got fhurógra, a fholt na lub;
ní becht leam, a Aedh, dot fhóccra
næmh nachar ghell Fodla fúd.
8. Aithreamhail ar n-erghe mochthrath
mullach do chinns' us cas hfolt,
ní terc ad chlobharr ciabh bhuidhe,
niamh na monann uili ort.
9. Cenel Conuill, cúicedh Almhan,
uaisli Chonnacht fad cheibh thigh;
righraidh Chenngus ar lógh laidhe
enghlas as lór sairi sin.

10. Is enghlus medha amesc fhína
 enghlus Chonnacht tre clainn Neill ;
 risin droing sin gebe bhenuis
 do fhoillsigh se a fheabhas fein.
11. Uaisli Mhumhan, maithe Chonnacht,
 Cuiscrech glas fad ghruaidh mar shuibh
 clanna Bhriain o fhinnMhaigh Áine
 's o Chliaidh *ibhraigh* Mháighe amuigh.
12. Meic Mhurchadha, mílidh Fhodla
 umad moide mhillfe tír,
 na sluaigh andess ó Nas Laighen
 ní fhas thess acht daighfer¹ dibh.
13. Lasair-Fhina, inghen Chathail
 Chroibhdheirc ar do chúl ata,
 ben nar tubhadh glor nár² ghnathaigh,
 Mor Mhumhan mathair na mná.
14. Inghen mheic Mhurchadha mathair
 Mhoiri Mumhan fá mall troigh,
 a blach ag nách buan ań snechta
 dual do chách techta do thoigh.
15. Fa Almhain budh eolach romhad
 righraidh Chualann na corn mbrec ;
 urlamh bhenaíd ris na bailibh,
 cunnamh dhleghaid Laighin let.
16. Fir Mhumhan do mhoradh Ghaidhel
 gebhaid let an la bhus teo,
 tiucfa co lis Macha is Muimhnigh
 is racha d'fhis Luimhnigh³ leo.
17. Uime as tresí tucsad Gaidhil
 gradh coitchenn dod chnes mar ael ;
 do chaidribh denus do dhuine
 feabhus h'aicnidh uile, a Aedh.

¹ *delect MS.* — ² *supra lin. no d. i.e. dar.* — ³ *Luimnicch MS.*

18. Ní aithen, a Aedh I Dhomhnaill,
dit mo riar dá rus at phort ;
is fada on or fhallsa m'aghail'
lór damhsa dom arail ort.
19. InChuinn ordughudh do righe,
a ri sulghorm Sleibhe Fuaid,
dot chomharthaidh, a hI Chathail,
sobharthain an Achaidh uaid.
20. Talamh, fairrge ag ferthain fhailte,
esca is grian red ghruaidh mar ros,
neoil na firmindte 'got fhogra,
finnlindte na Fodla fos.
21. Ingnadh o uisgedhaibh Fodla
faihte I Chonaill o Charn Fhraich,
is beg nach balbh gach sruth sleibhe,
do mharbh bruth na greine an gæith.
22. Gach doiri ar ndergadh a chaerthann,
coill ag slechtadh re sin mbailbh,
na cuill, na droighin, na dresa
on bhroinigh thruim mesa ag maidhm.
23. Ata ar cromadh gach cræbh dharuch,
do dhluidh cnuas gach coill nar lecc ;
ata ar mblodhadh barr gach abhla,
toradh crann mBanbha ni bec.
24. Gach fidh glas re grein an fhoghmhair
d'fhedhuibh Banbha, dan binn h'ainm,
imdha a dairghe arda an fhedha,
balga a faidhne mela ag maidhm.
25. Ac do righadh, a ri Fodla,
ferrde Banbha an biseach ruc ;
bidh let seoid chrai theallaigh Thuathail,
gnai ar celluibh 's ar tuathaibh tuc.

¹ *supra ltn, no h'anair*

26. Bidh let Muimhnigh amesc Connacht
im chuirtibh clach chlechtaid gleo;
dobher duinne a ndath na nglaschlach
Clach na buinne lassrach leo.
27. Leat Conull ag cunnamh Ghaidhel,
Goill at agaidh aithnidh daibh;
druid ort re himresain ngallda
olc d'fhinnlesuibh arda Ail.
28. Dobhere glicus Gall Erend
iarraidh do shith o sho amach,
ar mbuain re h-allmharchaibh fhuicfe
na ndamhdhabhchaibh cuirte clach.
29. Cindus choiseonus cis Gaidhel
Goill do leim, ni lag an snaidhm,
gan beim ort, a Aedh I Dhomhnaill,
na taebh tocht a h-orlann airm.
30. A Aedh I Ecnechain Uisnigh,
urchur at lurc ni laimh tóir,
ni fhech oraibh cach do chnocuibh
scath romhaibh ni docair doibh.
31. Mor a n-ucht aibhsech a luirigh
lorc an ghai nach gabhdais uird,
ingnadh linn line do chleithe,
mine a cinn as leithe a luirg.
32. Is tu as tresi thairrnges bodha
da mbi a ndebhaidh re dail fras,
do chrann ar n-a bhein ad bhidhbhaidh
ni leir barr a fhidhraidh ass.
33. A Aedh mhic Dhomhnaill I Dhomhnaill
dena longphort os Loch Rí,
do ríge ina sidh ni sechmaidh
dín na síne ar fherthain hi.
Tainic.

The Death of Gormflaith.

GILLE BRIGHDE CECINIT

Fol. 69^v.

1. Testá eochair ghlais Ghaidhel
fá hÉirinn do heccáinedh,
budh anbhann doibh greim an ghlais
is a sheim óir na fhécmháis.
2. Testá eochair a íata
síth Éirend budh anriata ;
ó dhul ass nochan fhuair síth
a glas dochuaidh don choierích.
3. Eochair shithchána shíl Chuinn
altrom inghine I Dhomhnuill ;
breith Ghormladha tar sliabh soir
do íadh comhladha an chocaidh.
4. Dob athair dí an Domhnall thiar,
tuc a n-aicnedh ar énrían.
dob oide dí an Domhnall thoir,
dob í conhlann a cengail.
5. Da mbeidís ar tí tachair,
a h-oide 's a h-ardathair,
aghaidh na náidhen do nídh
scáiledh falaidh¹ na n-airdrigh.
6. Frith lé buar is brat naidhe,
frith sochar as somháine ;
a cumha a cenn a soluidh
err umha ar na hascadhuibh.
7. Ma taid fa chumhaidh a ces
gach frémh re fuil a cairdes,
terc adhbhar ríghna nó rígh
gan irna adhbhul d'imshnímh.

¹ faladh MS.

8. Biaidh a cuidigh dá cumhaidh
ar clannmhaicne Chonchobhair,
ar aicme Bhríain biaidh cumha
's biaidh ar mhaicne Mhurchadha.
9. Conall, Eoghan dár fhoghain
clann Néill is clann Chonchobhair
bláth do Ghormlaith gach Gaidhel
comhdhaith cách da combháimedh.
10. Égcóir imarchor moirne
fá mhacámh an mhorchoimdhe,
tecaim nach é ara mbiadh buil
an té budh mhian do marthain.
11. Saegal dí, ní dáil fhoirbhte,
do iarraid gach éoidheche,
a ndligedh uili ni fhuil
duine do shiredh shaeghail.
12. Gairid bec do bhí a colainn
macámh clainni caemhChonail,
do sheal chéillidhe an chridhe
fedh éndighe is aidhbhsidhe.
13. Ag éco dot agaidh¹ niamhda
nír shlán acht cúic certbhlíadhna;
a ríghain óc Mhuaidhe, as moch
fód na h-uaidhe dot fhloch.
14. Baladh² na n-ubhall n-abuidh
ar an uchtghil n-abhraduibh,
frith fis baluidh an bhrogha
ar slis ghaluir Ghormladha.
15. Tres dá buime ac denamh dér,
tres ag indisin urscél,
gá medhair budh doilghe dí
cuimhne a medhair 'gá muime?

¹ adh. MS. — ² balamh MS.

16. Dealuchadh re a dreich mballaigh
dighla ar a dernandaibh,
Gormladh do bhreith ó a buime
bodhradh dreich a dernuinne.
17. Ni thabhair aphan da h'áidh,
ni cheis re comhrádh macáimh,
ni bhí amuigh uirri omhan
a buime od chluin crithnoghadh.
18. Do báithedh isan mBanbha
émhacámh a h-innamhla;
fa béin úraidh slat mar sain¹
mac Neill ghlúnduibh re Gormlaidh.
19. Nir bhúail macámh mná eli
nir thuill osnadh inghine,
a domhenma ar cách dochím,
fáth a h-oilemhna ón airdrigh.
20. Asa croidhe nochar chuir
osnadh inghine Cathail,
ni chan a dula o dhuine,
ni bhí acht cumha colluidhe.
21. Inghen inghine Cathail
is esbuch dá h-ardathair,
folt maethchaemh gégnoidhe glan
bæthlæch cédoidhe Cruachan.
22. Ubhall abhla Cruachan Cuinn
fa úir dhe<i>rg Dhoiri Choluim,
áidhe caemh a criaidh Dhoiri
caer chraibhe Briain Bhóroimhe.
23. Ré a fás, cen go fuil ar súil,
doba Ghráinde dhonn dherccthúir,
tig sil is tairi is ní thig
gráinne rígh isin roilig.

¹ sin MS.

24. Banúa Cathail a Cruachain,
 úa do Mhóir a mínLuachair,
 úa Móiri Mumhan ní mhair,
 pudhar budh fhoilli is esbhaidh.
25. Banúa Cathail an chruibh dhuinn,
 inghean Dhomhnaill í Dhomhnuill,
 esbhaidh lem¹ an tí thestá
 assi a cend a cedtesta.
 Testa eochair.

16

The Captivity of Niall Garbh.

TADG ÓG O HIGGIN CECINIT.

Fol. 72^v,

with variants from YBL. (Facsimile, p. 373 a).

1. Faillsigh do mhirbhaili, a Mhuiri;
 maidhemh assad asse ar lón:
 bidh mo chás ort ina airi²;
 nocht do ghras, a Mhuiri mhór.
2. Tuic féin co fuilim a n-écen³;
 as oirches duid d'fhechain fáil.
 est rem fhuighell, gidh ole mesi,
 cluineam ort a treisi atái⁴.
3. Cuimhne an bhraithris bhím do mhaidhimh,
 a mháthair Isu an fhuil<t> chlæin,
 ó nach cubhaidh re mac Muiri
 an cumain lat goire ar ngail?
4. Mall mo fhreccra o righ na n-uili
 'gom urnaidhe ga fhad bhia;
 ma tai li<u>m ní mesde ar menma
 lesce rium da nderna Día.

¹ illum MS. — ² eri MS., na heire YBL. — ³ a n-eigin YBL. — ⁴ Quatt.
 2 and 3 change places in YBL.

5. Rí na ndúl da nderna ar n-eitech,
iarraim ort, ge ard an céim,
sinn aræn do dhul fa dhimhdhaidh,
a shubh cræbh dar fidhbhaidh fen.
6. Gebé itche iarrus mesi
ar máthair nDé, día do bhail,
co m'aineamh¹ ar tós a taradh ;
gidheadh fós ní anabh air.
7. Ní haisce cruidh, cidh créd eli,
farthar uaim ar herla nocht ;
ní beite, a mhathair De, a ndiamhair,
gebe atáthair d'iarraidh ort.
8. Do ghuidhe Chriod tar cend mh'anma
le m'aicnedh ní hedh budh lór
ar son Neill Ghairbh muna guidhe
at ainm fein, a Mhuire mhór.
9. Rit dobheirim, bidh ar heinech,
a inghean Anna is ard clú,
tæbh ri s<il>² Conuill do chobhair,
toghaim mar mhær thobhaigh thú.
10. Cobhair do righ Rátha Murbhaigh,
a Mhuiri, a bhuime na mbocht,
mar do bheinn féini a n-idh farainn
déine ina sin iarraim ort
11. Ní bheidís Gaidhil Ghuint Bhanbha,
muna beith cosc a cinn sluaigh,
ní as sía gan chreidemh dá cheili
da lecedh Dia Eri dh'úaimh.
12. Gen co frith cendus chlair Fhodla
a n-enfhecht gá erla bocc³,
do Bhanbha Dá Thí ní thualaing
rí na damhna an tuaraim tucc.

¹ gu m'anem. — ² hó YBL. — ³ mbug YBL.

13. Gé mor mbliadhan dobhi a n-ecen¹
 inis Banbha, ben Dá Thí,
 adéradh fen nach fuair doghrainn
 co buain Neill I Dhomhnaill dhí.
14. Ma rucadh breith na breith letruim
 ar laechradh Gall am Ghort Floinn,
 rucadh do bhreith ar íadh² nÉreann
 Niall do bheith a ngeibheann Ghoill.
15. Cedh nach trécfídh a thonn mhenma
 mac Toirrdhelbhaigh ó ata i llaimb,
 reimhe sin ger mhór a medhair,
 do luídh bron ar fheraibh Fhail.
 Failisigh.

17

The Captivity of Niall Garbh.

Fol. 72v.

1. Ole chuimhnighim mo chumann
 aicnedh muna athchumam,
 mo chuimhne dochóidh a riucht
 nach cóir suirghe ré sesiucht.
2. Do dhermaides, a dhaine,
 ise adhbhar m'écaine,
 fer cumtha nar chubhaidh lem³;
 cumhain a urchra ós ísell.
3. Na beredh oirbhire ass
 an lucht cumainn do chlechtus;
 falla gach duine don druing
 uili damhsa acht O Domhnuill.
4. Nír neimthresi echt eli,
 mesi ar mhac mhíc Chobhluighe;
 gidh tend ar dhuine a dhalta
 cenn uidhe gach andsachta.

¹ elgin YBL. —² íadh YBL. —³ rium MS.

5. Do fhidir mo dhisli dháib
sil Eoghain, aicmhe Mhoain,
sé a cocadh risin dá chlainn
as mé a cocar í Chonaill.
6. Gá sena, nir dhícheall dhamh
tuilleadh is teóra bliadhan
mo chedfher cumainn do chách,
ecen urraim don anfáth.
7. Gidh suarraidhe in amar so
do shen at esbal Issó,
do chuir do sheadh na shena
cor fher fbuil na aithmhéla.
8. Ná tabhradh O Domhnaill damh
corub inann sat esbal,
sidh gan déra do dhonnadh
séna an righ doronsomar.
9. A ndénaim d'áines co n-ól
do dhithlath ar mo dhobhrón
ní ruc mo chroidhe ar cuimhne
as drud t<0>ighe tabhuirne.
10. A dhobhrón ac breith bisigh
bidh lé adhbhar d'indisin ;
gidh í an chumha cheiles nech
ní lugha bheires bissech.
11. Is aibhind daibh, a dháine,
da lecther e d'écaine ;
ní bhí celg isa chraidhe
doní os aird eolchaire.
12. Ní hé an croidhe as cintach lem¹
fam chomhnuidhe a crích Eirend ;
in fer cumainn lem² chroidhe
co Luannaind do lenfuidhe.

¹ rim MS. — ² lesin MS.

13. Don Tailcenn ní trath sithimh
dá fobradh ar fóirithin ;
ac sin da caemhthach Í Chuinn
aelchloch agus idh iarúind.
14. Doberthai, gebe eli,
do mhaidheamh a mhirbhúile,
an glas-sin ó chill do chill
lind co taisibh an Tailcinn.
15. Da feta breth do bhúain de,
mó ar n-accra ar Cholum Chille ;
issé soin naemh is nesa
da foil a craebh choibhnesa.
16. O Áth Senaich go Sruibh Broin
ní fhuil leaba an læidh allaidh
na náidhe mís, gidh í ann,
nach bí fa chís do Cholam.
17. Do ghabh air nach gebdaís Goill
tren choidhche ar cinel Chonoill.
farír nír chomhaill an cor,
fá shil Chonoill dochuatar.
18. Is imdha anocht annoir lais
an mac sin mic mhic Fhergais ;
on loch-sa laim re Doiri
osna go traigh Toraidhe.
19. Ata d'anbhúainibh eli
orra d'eis I Ughaine
go mbí an tuirrsi ata orrthaibh
la nach cuirsi ar Conollchaibh.
20. Ní chuirfedh ar cloinn Dalaigh
ar benadh dá mbengánaibh ;
co tancus ré trén I Chuinn
ní rancus fremh ar fuluing.

21. Do thuit on trath do gabhadh,
ni husaide a fhuascaladh,
ar cáinne le cuicedh Sreing
an cuicedh áighe d'Eireind.
22. Do thuit le Mumhain mhic Chon
cuid mhór eli da fhuascladh ;
faide an Mhumha ó fhóir Uladh
lughha as cóir a cronughadh.
23. Mesaim gorub mó ina cion
do thuit le laechraidh Laighion
do Níall a cend a comha
gér go mbíadh an Bhóromha.
24. Ní bhfu ac lomadh do leth Chuinn ;
dochim do chís í Dhombnuill,
ní ac dula les gach nduine
ní bhi í chumha ar croaidhe.
25. Caí a mban isa mbrughadh
dom thoigh asa fhuasculadh ;
cith sin as grian 'na ghoiri
ní uil Níall gan naemhaidhe.
26. Mé mar lachain ar linne
d'éis a h-eite luáidhilli ;
tic eite luídh na lachan
beite súil re slánachadh.
27. Gá fis na fuil ar slighidh
feichemh aran fóiridhin
as inmhall í agus gedh eadh
co tí ní dhingnam deisbheadh.
28. Ní codladh ní duscadh damh
oidhri Grainne ó do gabhadh ;
mhesaich sé re docracht dó
gan é d'fhortacht ón anró.
- Olc chuimhnighim.

The Death of a Patron.

Fol. 78^r.

GOFRAIDH MAC AN BHAIRD CECINIT.

1. Anois aithnighim m' uabhar
airighim ar gach n-aeinfhear ;
Ier chuir sinn d'eol ar m' uabhar
fuaradh linn deor do dheineamh¹.
2. Cuimhne ar caei re clainn Dalaigh
do bhoing an dlaei dom dheraibh,
ruc se dar nderni a diamhair
mé ar fhianaibh Erni d'fheghain.
3. Anuim ar uaidh in churaidh
ni fhaghaim uaim gan anadh ;
ar techt dom thigh ni thibhar
m'inadh ar fhert fhir Adhar.
4. A ghul oruind ni fhoirend
dul I Chonuill ge chaineam ;
sidh mo dherc nocha denuim
co feghuim fert righ Railend².
5. Da hol ni fhaghaim croidhe
da n-anuind ag ol fhledha ;
m'uain nocha linn da luighe
sinn na ghoire ar uaidh ele.
6. Cín Seaain ni hail d'iarraidh
d'eatrain aigh ara fheolfhuil ;
do shen ma do chuir chanuigh
fremh Dhaluigh ar fhuil Eoghain.
7. Da fhine ni huair ola
ar mbuain a mbile dina ;
fuath fledh 'con fhuilsi Enna
séla a thuirsi ar fer bfhina.

¹ deanamh MS. — ² Raighlend MS.

8. D'eis in righ o Raith Oiligh
in sidh do chach ni cabhair ;
in fedh nach frith a dheimhin
ceilidh fer an fhich fhalaidd.
9. A bhoghbhuind duind ni damhthair
tre mac Domhnuill Duin Chobhthaigh ;
ara mhéd do ni ar neamhthoil
derbhthoir eg an ti thorchair.
10. Re a re doich re a fhilidh
a frith da eis da fhalaidd ;
mo sheal roimhe is fer fuinidh
cuiridh fer oile am aghaidh.
11. Truaille mo dherc do dileadh.
ar n-uainne os fhert an fheinnedh ;
ge do bhi an uaidh na haenar
nir haemhadh uaim i d'einfher.
12. Re mac Domhnaill adeirim :
I Dhomhnuill an tan toghuim
tu, ar tos ge tú thaghaind,
taghaim fos tar chru Chonuill.
13. Gloir chaigh do chuir a ndiamhair.
da bhuil gan dail dom dheraibh ;
fer do chlecht me 'gud mhaidhimh
maidhidh se t' fhert 'gam fheghain.
14. Atu ag imthecht 's ag anmmhuin
gan imthecht is tu ar turbhaidh ;
turnfaidh se a mair dar menmuin
me ag lenmhuin ar Maigh¹ Mhurbhaigh.
15. Do bharr bhroin truaigh fhein Uladh
ar mo cheill dochuaidh teimheal ;
fada me ar t' fhert ag anadh
's techt falamh dhe fa dheireadh.

¹ magh *MS.*

16. Dailidh mo dherc deor tuilledh
ar t' fhert a ndeogh¹ a dhonnaidh ;
sind ar t' uaigh le gach n-urraidh
lind gan chumhuigh uain t' ollaimh.
17. Trom cumha caigh im choinne.
'na ndail ni lugha linne ;
ni chuir fledh an oigh uirre
le truime broin b'fher b'Fhinde.
18. Nech o gleoágh fher n-Oiligh
tre tSheán ni threabh thulaigh ;
gort gan bhein thall fa thoraidh
domhain clann Neill o nuraidh².
19. Doilghe duin é ar on Oilill,
a Dhe, gan an uir oraind ;
fer m' aithne ann ni fhaghaim
d' aithle taghail chlann Chonail.
20. Teann as bar n-ucht dob anuail,
an lucht agarb fherr m' anair ;
ni bhi oirn a n-uair chomhoil
d'onoir acht moirn uaibh d'fhaghail.
21. Ceim ar eul leisín cumhaidh
'con fhein o Dhun an droighin ;
ar son a mbroin do berair
modh nach dleghair d' fhoir Oiligh.
22. D' eis laeich Fhemhin is imdha
a ngeimhil gan mhaeith mhenma ;
is fiu caei ciall a labhra
da labhra an chaei im fhiadh Emhna.
23. Tuc ar fer obair ele
sreabh do thoghaibh a thighe ;
tainic faei ar tocht don tuile
gort uidhe laei on line.

¹ deoigh *MS.* — ² nuraigh *MS.*

24. Nach leir, a thruaigh, a thurchor
leis in sal fein do folchadh ;
loch 's a tonna 'na thimchol
imchor cloch orra d' anfadh.
25. Tuc omhuin ar fer luinge
sreabh 'na coruibh 'na choindi ;
fidh nach gar do Ghlinn Fhinde
in Fhind imme ag car choimme.
26. Locha or Seaain-ne as samhlaidh
srotha ceoshaile cubhair,
gebe ti lamh re Lemhuin
benuidh¹ di clar da cumhaidh².
27. Croinn thoraigh in fhuind iubhraigh
da mboing ni thabhair thurbhaidh ;
fuair duine dil a n-adhnaidh
crin d' abhlaigh Mhuighe Muirbhaigh.
28. Beg sin do dhith an deighfhir,
crich ni fhuil aga oighir :
in ri fein ó nach bhfaghair
gan ni is cabhair d' fhein Oiligh.
29. Dó bhi d' annsa fhir Achla
dom thigh damsa nár dhulta ;
gebe ti d' uaigh I Erca
bar leptha suain hí, a Ulta.
30. Aighe do fholmhaigh raena
gu comhrag Craibhe Tuama,
gar a thech d'uaidh I Enna
nech dobhera in uaimh uadha.
31. In tsuil fein tre fer nIle
do fher deir naeh da ndeoine ;
ba chaidh* cosg caigh da cheli —
gach rosg feni ag dail deoire.

¹ benuigh *MS.* — ² cumhaigh *MS.* — ³ caig *MS.*

32. Ni dhechaidh me is ni mhairim
d' esbhaidh an te do thoghaind ;
medh in righ and ni fhuighind ;
sguirim do rimh chlann Conaill.
33. Ni ragha i n-uaidh da aire,
a h-uain ga fagha file?
ge tenn is e re 'roile,
me ag loighi a cenn an chr<o>idhe.
34. Eigen orruim d' fhuil Eoghain
fuil Chonuill o nach caomhain ;
buain a righ do fhreimh Dhaluigh
tarraidh sil Neill da naomhaibh.
35. Ni fhuair a chridhe ar cula
file don uaidh dan fhaomha ;
is nesa doibh a ndera
sgela tsloigh Esa Aodha.
36. Righe ar cach do budh chosmhail
'gar righ-ne a trath a thuisimh ;
gin co dibh fen in fer sin
is esbhaidh righ d'fhein Uisnigh.
37. Tre gleoagh na bhfer bhfaghla
Seaan do mher mo mhenma ;
muna lenta ar fhuil m' abhra
falmha ar nderca im thuir Temra.
38. Prap ar comhroind a chana
tre mac nDomhnaill ar ndera,
moidi ar mbron tre tuir Tuama,
glor a Cuala d'fhuil Enna.

Anois.

Colum Cille is still powerful.*Fol. 73^r.***DIARMAID O CLEIRIG CECINIT.**

1. Maruid fós ferta Coluim
liaide da lucht uradhuill ;
la ara chumachta ní chuir
mar tá a n-udhachta an erlainmh.
2. Tuicedh gach nech anoisi
Colum cend na heclaisi,
mar ghabhaid og á ghuidhe
co maraid a mhirbhúili.
3. Ní anaid ac breith bhisigh
ferta an Choluim Chillesin,
gach nech fá Eri do ac dul
remhe nachar mhó a mhirbhul.
4. Ar Colum dochuaidh a fad
ní fhuil litir da laghad
nar scoiletar na scola
d'fhoircetal an erlomha.
5. Cumhachta Coluim Chille
ní hinnamhail aislinge ;
is tendta ass, a Ulta,
glas cerdcha na cumhachta.
6. D'ar cabhair anúas do nimh
drithli chumhachta in chlerigh
romhainn as am dá adhaint
clann Chonuill a cuntabhairt.
7. Ré a chineadh ní chuirfe a dhruim,
foirfe ar cinel Conuill,
a ghæil is doib is deisi,
as cóir tæbh ré tairesi.

8. Guidhe Choluim tar a chenn,
gebé eli nach éstend,
fuair a chert o reimh remhe
do thecht Neill as næmhoidhe.
9. Re teacht an trath bhus mhithidh
mac Feilim d'ar fóirithin
cidh nach gell guidhe Choluim,
cend uidhe gach urodhail?
10. A fhad uainn gidh aidhbhsech lind
dobhera an ri 'na fhrithing,
ga dás, orainn na eri
gras ar Coluim Chillene.
11. Cael a laimhe a leabaidh ghlais,
nocho tarla do tubais,
ní frith uaidh gan ched Coluim,
ge madh bec uain urodhuill.
12. A feacmais oidhir Ghráinde
ní hingnadh damh dermhaire,
nocha ghabh aga oili
fada le fer furnoidhe.
13. Osé fhoires ar Ultaibh
guidhe Choluim chumhachtaigh,
sinn ón cassa go cuireadh,
rinn a ghrasa geruidhedh.
14. Fá itche ní erfa me
bec d'enech Choluim Chille,
is gan me dó mar dhlighim
an té as mó asa muinidhim.
15. Colum Cille, echt oili,
do mhac airdrigh Osroidhe,
nocha decra a n-iaraim air,
leaptha iarainn do fhoscail.

16. Damh as córa techt tairsi,
ni bháithfe mé an mirbuilsi,
ar mo chumha osé a inadh
cuma me dá mhíniughadh.
17. Aedh mac Ainmirech nír an,
ni beite ag techt na thimchal,
ger scel doilig, uair eli
go fuair oidhir Osroidhe.
18. Mac Cind-fhælaídh nár ér scoil
d'Aedh a shamlaidh do aentaigh
ar coraidhecht mo chumha
tre fholaidhecht eturra.
19. An cor do cengladh reimhe
ider Aedh is Osroidhe,
más fir nír chomhail an cor
do brigh Choluim dá chengol.
20. Tainic erlamh Indse Fail
a hAlbain d'iarraidh Scannlain ;
a tír mar dochuaidh Colum
ón righ ni fuair urodhall.
21. Coraidhecht Choluim Chille,
ga dú, isse a fhírinne,
Aedh fan mbraghaid ge do bhladh
don næmh tainec a thernamh.
22. Tainec ar an ri remhe
croidhe ar Coluim Chilline ;
córa a thecht<a>, ar Niall, anos,
gach elta ag díall ré duthchos.
23. Ge mór decair gach duine
fá ghlas ar géic Bhóraitmhe,
dar liumsa is damh is decra
do bhlagh innsma mh'aigenta.

24. Nech eli ní fhuil a mbroid
 ós dá chosaid re caroid,
 do cós fúinn tar gach filidh,
 acht suil fós ré fóiridhin.
25. Ge ghabhmaid ní gabthar ruinn
 gael ar ngabail í Dhomhnuill,
 ader, noco tí da thoigh,
 ní bhí tren ris nach teoir.
26. An chedscel do chuala me
 uadh ar n-iadhadh a ghemhle
 ní damhadh ac na deraibh
 anadh ris na hathscelaibh.
27. Ar ngabhail ní guth lind
 gairi do thaem da taighlín
 ní fhuair me cead on craidhe,
 ge bec é dár n-urchraine.
28. Ní do bhunadh bhis astoigh
 córaide cosc don cumhuidh;
 a mhna ata ag tenmne
 feгаidh mar tá ar toirchemne.
29. Docíther damh, dia do rath,
 an tamall ata a n-iarnach,
 me aræn 7 ri Almhan
 do thæm Da Thi ar tindabhradh.
30. Luath ar exhib indse Cuind
 as gach aird d'fhis í Dhomhnuill
 tue leim Gaidhel do Ghalluibh,
 réir aighedh ar echtranduibh,
31. An siubhal ler sailedh si<o>nn
 do ghabhail ghiall na hEri<o>nn
 dochuaidh suil isan siubhal
 dúin ní huair dá aithniughadh.

32. Do bhídh re mbarradh a nglais,
d'Erind as truagh an tubais,
marbhán cosmail re clar Chuinn
lamh risin orsain aguinn.
33. An tacra do Mhuidh Mhidhe
gé atá uili ag ainfine
seal becc re ngáinedh a nglais
gan ched Gaidhel ni ghebdais.
34. D'eis Gaidhel do ghabhail linn
do thabairt aighthe ar Erinn
faghaibh gor hescradh O hAirt
samhail don escor orrdhairc.
35. Aghaidh Bhanbha do bhi rinn
noco tainec in toirrchim ;
gach nert go heigean gidh eadh
ni heidear¹ techt na thimchel.
36. Colum as lór da lenmhain
ticc amach mac Toirrdhelbhaigh
cúig righ ag techt dá thogha
do bhrigh fhert an erlomha.

Maraid fós.

20

The Death of Niall Garbh Ua Domhnaill.

Fol. 73r.

1. Ní deora meisi a Manainn,
mé este ní hintadhaill ;
do ghabh baidh re Manainn me,
dot ghradh anaim, a Éri.
2. Ní denta deoraidhecht de
cuairt Manann tré mac Grainne ;
o testa and righ sa tir thoir
donim festa dí dúthaigh.

¹ heidir MS.

3. San oilen ar hoileadh Lugh
d'fhis I Dhomhnaill da ndechur,
ar faicsin a fherta and
ni hechtra a n-aiscidh agam.
4. Dá tecmhadh damhsa dul soir
ar cuairt co hEamhain Abhlaigh
dá faghbha an croidhe mo ched
Banbha ni fhuighe mh'aisec.
5. Bhenfadh deoir a cuirr chroidhe
faicsin Eamhna Abhlaidhe ;
ni choisc derc le deraibh fein
ar techt d'fheghain an oiléin.
6. Leaba ac læch Locha Gili
fá úir tíri tairrngiri,
leth na leabtha masa linn,
nir mheth ar n-echtra a hErind.
7. Do dhul do Mhanainn mhic Lir,
truagh gan mesi, a Dhé dhuiligh,
a richt eoin da henaibh fein
do dhénaimh eoil an oiléin.
8. Na tolcha ara faca in fer
uatha ní fhuighinn mh'aicnedh ;
dul co Manainn ge mian linn,
ac Níall anaim a n-Erinn.
9. Ni he corab imláid scel
shailim d'fhaghail ón oilen ;
barc¹ sa tírse mar do thicc
bímsi ar an tracht ó tainic.
10. A cluin sinn tar an sáili
damh ní damhna luthghaire,
cuairt soirEmhain ge saimh lem²
laimh re hoireruibh Ereann³

¹ barcsa MS. — ² linn MS. — ³ Erinn MS

11. Les na techta ticc alle
gan aithris d'eis a cheli
rinn do chuir¹ ar a chumhaidh
a cluin sinn a Saxanaibh.
12. Ni cumha dingbhala damh
deóra no duthracht chumhadh,
é d'ecc 's can eg dá fhili —
a Dhe, créd fá creidfidhe?
13. Tri an enoidhche ni fhed mesi
do chodladh on chroidhesi,
ni fhuighe oidhche is ussa
coidhche an croidhe cednusa.
14. Do caithedh le m'fheoil is m'fhuil
cumha righ Ratha Murbhuigh ;
do ghabh an chrithir chumhadh
ler mithidh damh delughadh.
15. Deór and ma do fhagaibh me
ni frith a ched on chroidhe,
ac an rosc da rabh fuighell
cose damh nocha deonuighenn.
16. Ni lecin cumha na cenn
na tuirsi, truagh an dichell,
cumhaí a cend chumhadh eli
cumhan lem co leicfidhe.
17. Toirre beoil nach bí fam thuinn
dom onóir óm fher chumainn
doni ar comharsa cumhaidh
orumsa mar arudhain.
18. Ni hingnadh, cén ce ndech dim,
mo thuirsi d'eis an airdrigh,
mé 'com chradh ag a chumhaidh,
is e slán a Saxanaibh².

¹ cor MS. — ² Saxanuib MS.

19. Do gelladh leo, fa luadh ráidh,
Níall re fhuascaladh d'fhaghail ;
truagh é, a Choimdhe, do chreideadh
se oirne o do haisecedh.
20. Ar andsacht fhuaslaicthe an fhir,
ga dám, acht tucsad Gaidhil
fuath do roighnibh cuaich cengail
fuath d'fhoirnibh 7 d'fhidhchellaib.
21. Ní raibhe tarbha a tinoil
ar gell aicme Erimhoin,
mar bhis crand ar tí tuitme
do bhí a n-am a fhuasluicthe.
22. Ar faemhadh I Dhomhnaill dhaibh
do dherbh techtaire a thestáil,
d'eis leighis orchra Uladh
beris orrtha an t-urdhubhadh.
23. Ar gelladh ass, uch do chor,
ger traghadh d'innmhus Uladh
suail na tuctha as a taisibh
uaibh, a Ulta, an t-innmhus-sin.
24. Doirbh libh, a laechraidh Dhanar,
a dhul d'ec gan fhuascaladh,
mór do fholaidh dom urchra
bron oraibh, a allmhurcha.
25. Rí da tesda riamh remhe
go bás Cuinn no Conaire,
nir chuir orrtha, 's nirbh inchuir,
a fuil d'orchra ar Erinncuibh.
26. Tuitim ar deoraidhecht dó
moide orainn a fargnó ;
cumha Neill riamh ní raibhe
fa Níall sa réim righraidhe.

27. Fa Niall reimhe do thuit thoir
do fhuair Banbha, ben Fhindtoin,
dís as chosmhail dochuaidh di
san orsain do fhuair Éri.
28. Niall Naighiallach, ní nert min,
tochrais soirEmain sluaigigh ;
feidhm ag Niall ar nai nglasaibh
do bhái ag triall sa turus-sain¹.
29. Saxa 7 Alba, mas fír,
do gheabh sé, fa sen airdrígh,
ri Érend an uair do thuit
ic buain eneng a hEoruip.
30. Ag muir n-Icht ní anfadh sin
muna dernta é d'oighidh,
cor faí re Niall do budh náir
ar son nai ngiall do ghabhail.
31. Fer ar n-innarba uaidh fein,
Eochaidh mac Enna a ainm-sein,
dochuaidh da fhaicsin gan fhis,
fuair a n-aiscidh a aithius.
32. Ri Teamhra noco torchair
le hEochaidh d'agh énurchair,
folchair ar an flaith an fer
gor chaith orchar ós iseal.
33. Inis Fail ina fiadhain
don bás sin Neill Naighiallaigh ;
an creidhim as neša anall
mesa ag Eirind a fhulang.
34. Toisc Neill Ghairbh a cenn a cend
is cuairt Neill na nai ngebhenn ;
an toisc is degheña dibh
do loisc Erencha d'imshnimh.

¹ sin MS.

35. Inann ainm, inann mianuch
do-so 's do Niall Naighiallach,
an rí ar chumhaidh na chumaidh
cubhaidh don tí tarrumair.
36. Fer¹ a inaidh do chlainn Chuinn
ní fuighte a ndiaidh I Dhomhnuill ;
doilge an Niall derinech de
no a ghenelech riamh remhe.
37. Bás mic Thoirrdheibhaigh tuc dúnn
ar coic cialla² do chlæchlúgh,
an la as truime mo thuisri
uirri ata mo tharcuisne.

Ni deora.

21

To Hugh O'Donnell, son of Niall Garbh.

Fol. 76^r.

O DALAIG BREITHFNE J. SEAN CECINIT

1. Cia rer fuirghedh feis Teamhra
ar claochlogh a cedmheadhra ?
mithidh ri a tulaigh an Trir,
nír chubhaidh hi gan airdrigh.
2. In bhfuil cabhair ina cend ?
fada aontoma Eirend.
fiafruigh do Thoigh na Tri bhFear
ga rí re foil ag feicheamh.
3. Inis Fail na fidh toruidh
cuich an flaith, an fedabhair,
d'uaislibh Gaoidhel da tuc thoil ?
ga haoinfhear ruc do roghain ?

¹ Feruidh *MS.* — ² ciall *MS.*

4. Cia an ri do righraidh bhfear Fail
budh fearr le hEirind d' fhaghail,
da tuctha a rogha dibh di,
a togha righ don rìghe?
5. In forlann a fuil Teamhair
nach urusa d'òileamhain,
do bhraithfinn, gidh be len holc,
an te aithnim da hurtacht.
6. Leghthor a leabhraibh ar sen,
tuicthear a fis ar faidhedh —
do dhaingnigh Dia in faidh fire —
cia danab ail in airdrighe.
7. Aodh O Domhnaill dhingnius cath,
ris do fuirghedh feiss Temrach ;
ar mbuain celle do chabhair
Eiri uaidh le henroghain.
8. Feiss i nach inchurtha a bhfad,
celi nach coir do dhermhad,
rogha tshlóigh ghegmhara Ghreg,
cedragha is coir do choimed.
9. Bidh ar cuimhne ag ceibh na ngleann
ar ghabh oirechus Eireann,
da braithlis co Niall anond
ni bhiam d'aithris a n-anmond.
10. Os a ceann do chuala me
deich righ da rainig Eri,
lubhghort gece a caomhbhrogh Chuinn,
in t-aonmodh deg O Domhnuill.
11. Ar teccusce da thrilis loig —
dual comhairle do charoid —
cuimhnigh t'fhine d'uaim Banbha,
dlighe uaim dot athardha.

12. Cuig tighearna ata os a ceann,
cuig ronna ar inis Eireann ;
Inis Fail a ri adrulla,
nair is gan hi ag enurra.
13. Cuig righ uaisle Innsi Fail
ataid re toirchill d'enlaimh,
gan righ dibh ag righe ribh
is dibh dlighe do dhuthaigh.
14. Ri Uladh na n-iath solus
ni hinchuirthe a n-amharus ;
dobhera se a lamh ad laimh
gidh be len b'ál¹ gan t' anair.
15. A thoirmesc ni budh thualaing,
fasuigh menma, a mhorluaghuill ;
tiucfaid Laighin a leith ribh,
beith at aighidh ni heidir.
16. Righradh Mhumhan mic Dhaire
do chomhall a cedbhaidhe
esgaidh ri Mumhan amuigh,
do bhi umhal gan iarraidh.
17. Ri Connacht an chuain saltaigh
chugad leis na cedtechaibh,
a chain, mar adera, duid,
ad laimh dobhera a bhraghuid.
18. Fuaruis a n-umhla, a fholt tiugh ;
ni fhuil ag uaislibh Gaoidhel
acht Ri Teamhra ribh do radh,
a menma sin ar sithlagh.
19. Tu an ri re roibhe a h-aire,
tu a blath do bhi a tarrngaire.
Cuin gheabha in choroin fad cheann
gur mheala onoir Eireann ?

¹ lenabál MS.

20. Ni bhia ad diaigh, a dhreach nar,
ni rabh ag ri riamh romhad
mur ta Gort Logha red lind —
a fhola ort ag Eirind.
21. Tairthe flatha ar a fedhaibh,
iasc airdrigh na h-indbhearabh,
ar a druim is mine muir,
re righe Cuinn is casmhuil.
22. Gan tuinn do thadhall a tragh,
ar locha, ar n-aibhne, ar n-ealadh ;
gur bhen grianbhuse righ rind
bidh a fhiadhnuse ar Eirind.
23. Mogenuir d'Eirinn fuair flaith
nach bhfuair 's nach bhfuighe a chommaith ;
Mur Da Thi — is mana Mumha —
ni bhi acht tagha tighearna.
24. Eist uaim, a errla sgathach,
tallann ar Cond Cedchathach,
an flaith is ibh¹ a aithchin,
a mhaith sin ni saraighthir.
25. Mogh² Nuadhat do chuir na chend
timcholl oirechuis Eirend
gairm da righ gurbh eiccen ann,
sidh nachar bh'aidir d'fhulang.
26. La cath, a Chomde nimhe,
gabthur aca d'airithe
a Magh Lena, a fhlaith Uladh,
sgeala is mhaith re a mheabhrughad.
27. An cath ni chuireabh a bhfad ;
tar marbhadh Mogha Nuadhad,
do laimh Chuind do fhuair a oighidh,
uain an fhuind gan enoidhir.

¹ sibh MS. — ² Modh MS.

28. Cond Cedchathach na ced trod
d'eis marbhtha Mogha Nuadhad
fa leis fein uile an t-Achadh,
a leim luighe ar lethnachadh,
29. Tu is enoidhri a n-inadh Chuind
againd, a Aedh I Dhomhnuill ;
bera tu ar airdrigh Eireann
d'fhairbhrigh do chlu caithreimeand.
30. O Domhnaill, a dhreach cundia,
dot indarba as t'athardha
tainic bas an deidhfhir de
ar bhfas t'einigh is t' uaisle.
31. Goirid cor bhenuis da mbun
clann Nechtain d'eis a n-athar ;
nir bh'ionond sen doibh is deit,
a len dochoidh a comhleic.
32. Toirrdhelbach Cairbrech, ceim aigh,
do thoillis gnæi ara ghabhail
narbh infhedhma e o shin
's e 'na thighearna an traithsin.
33. D'eis na ngnimh sin druim ar druim
do ghabh tusa tir Conuill ;
in choir dochuaidh 'na h-inadh
do choir uaibh ar aitiughadh.
34. Do ghabhuis, a ghruadh mar fhion,
Caislen Sligigh, sen airdriogh,
nachar gabhadh riamh romhuibh,
srian t'fhaghal gan aradhuin.
35. Caislen na Drobhaoise duit,
a Aedh na n-aithes comhrúic,
ní coimhelta gleic red ghnæi,
doighenta deit a ndentæi.

36. Don luaighill chedna, a chruth tais,
Caislen na Finde fuaruis,
narbh fherr an sen fhuair th'athair,
do thren uaidh ar Uiltachaibh.
37. Leor let fein a bhfuil dod smacht,
a Aedh, ar ichtar Chonnacht,
toil Chairbrech an breth fa mbi
madh ainbreth an breth bertæi.
38. Cenel Eoghain do leim libh,
bairé nach bia gan airimh ;
thiar nachar dheera do dhiol
do thriall dob echtra airdrigh.
39. Daingen nar thualaing techt ris
Lagan Uladh do airgis —
mairg nar umhal re t'aghaidh —
aird Uladh co riarabhair.
40. Ibh Echach ar techt astech
ad chaithreim, a chruth fhæiltech,
tu fa ghnæi o thuind co tuind
atæi fa chlu o chumwim.
41. Nir fhagbhuis boin, a bharr tais,
a Aedh I Dhombnaill Dhrulais,
o Chlochar co cuan Dheirge,
buan dochar do dhibbfheirge.
42. Tareis a mbo do bhreith lat
a comhtha ga cur chugad,
tabhach o shin nir tsiris,
fir Mhanach do mhinighis.
43. Breifhne I Ruairc, a ri Bernais,
o laochraidh do fhlaithiumhnais
Daingen Chonnacht, mas si soin,
atchondarc hi gan enbhoin.

44. Dobhris tu Cloch a Craebh Mhis,
do loiscis hi, do airgis ;
adhmaire ina gach echtra
sa nAnghaile t' imthechta.
45. Tu ag imthecht iarthoir Mhidhe
'ga h-aisdri dob airmhidhe
eider iathmhuighe is fhoithribh
a n-iarrfuighe ardoighthir.
46. Caislen Dealbhna fadoigher
gerbh imchian a innsoidhedh,
Delbhna do thimchill tusa,
inchind fhedna in echtrasa.
47. Do ghabh tu cud t'athar ris,
Cairbre Laighen, 's do loiscis,
gnimh asa techta thoruibh,
echtra righ do ronabhair.
48. Leomhan sud ar cruas croidhe
is nathair ar neimhnighe ;
t'fhedhuin ar moille na mnaib
tre fedhuibh Cloinne Colmain.
49. Ni he so amhain, da maire,
bar sealga fan Sradbhaile,
dorinde tu dethaigh de
do bhethaigh do chlu choidhche.
50. Congall ni bu leor libh
a n-eruc h'athar d'oighidh,
a fuair Lugh a cumhuil Chein
cubhuidh a chur ad chaithreim.
51. Gach aithes dar imthigh ort
ag imthech uachtair Chonnacht
terc tuaraim don tuile cen,
ni tualuing uile in airemh.

52. Da sirinn o mhuir co muir
cuic cuicidh Chriche Findtuin
ni bhi gan t'eclusa air
acht eclusa no ollaimh.
53. Crich ar do chaithreim do chur
ni fhuil acht airemh reltan,
co ndernar duille na fedh
gan t'engnamh uile d'airemh.
54. Ni fhuil coscur nar chuiris
na cuigedh nar chennsuighis ;
tu fa chlu feil is fedhma ;
Eri, budh tu a tigherna.
55. A mhic fhindghualnigh Fhoid Bhregh,
a mhic Neill Tulcha Tailten,
coir sgath re sgelaibh t'aicme,
gebaidh cach do chomairci.
C. I. A. rer fuirghedh feis Teamhrach.
56. Inghean I Bhriain bhronndus or
feis nach tualaing do chlæchlodh,
do fhed a maith a mholadh
med a caith in cualabhar ?
57. Ni fuighthear, ni frith a geall,
a maithes os mnaibh Eireann,
fer cumaind gach duine di,
a n-urruim uile aici.

C. I. A.

22

The Death of Grainne (A. D. 1551 FM.)

CU ULAD (MAC CONCHOBHAIR) MAC AN BHAIRD CECINIT.

Fol. 77v.

1. Fuigheall formaid fuil Daluigh,
tnuth da mbuain na mbenganaibh ;
do chronaigh suil eigin ind,
an tnudh ni heidir d' fhaichill.

2. Ar tsiol gConaill—cia nach tuig?—
diombuan gach fuigheall formuid ;
teid funn' mór thrath da thoigheacht,
gnath an tnuadh 'nar dtoraigheacht.
3. O tsiol gCuind, as creite damh,
an tnuadh go dteid a ndochar ;
lor a mhed do derbadh dhaibh,
feg^a a ndernadh da ndioghbháil.
4. Cnu mhullaigh ogbhan Uladh
moch do cuas da cronughadh ;
gerr gomadh ré imlan i
a hiomradh le da leigthe.
5. Goirid bhios gach tuile ag teacht,
luath do eirigh a hoirbhert ;
a oige do bhi an bhen soin
as moide i dh' uireasbhuidh.
6. Bláth a lamh tareis Ghrainde
dochím nach cúis luathghaire ;
an blath go mbi 'na thoradh
ag cach ní bhi a bhrethnughadh.
7. Tesda a dtosach a ratha
inghen rioghna as rioghfhilatha,
rébla ban oirir Eamhna,
doiligh cor na cindeamhna.
8. Da mbeith in fhir ar fhéchain
crioch Bhanbha do bhuidhéradh ;
beg nách reidhe dun a dal^b
Eire ag tnuadh ina tiomchal.
9. As crobhaing gan chnaoi mhullaigh
mna oga an Chlair Chonuillaigh ;
mairg tug a thréd fa thogha,
rug an t-ég an enrogha.

^a fuinn MS. — ^b fech MS. — ^c dol MS.

10. Do bhadar Gaoidhil 'na gíoll
sed buadha oghhan Eiriond¹;
goirid do bhi an séd sochair
gan í dh' ég ag Ultochaibh.
11. Níor fhás a hiondamhail sin
d' fhuil Éiremhoin no Eimhir;
do mhnáibh ar mhéd a bisigh
créd dob áil da indisin.
12. Breith Ghrainde leis 'na lenabh²
oirn do dhiomdha an duilemhan;
blath dar ghar teacht 'na thoradh
reacht nar an re aipthiughadh.
13. Moide do dhíoghbhail a dal³
's iad impe as uaisle Alban,
rioghraidh Oiligh cend a gcend
's fíorbhun oinigh na hEirend.
14. Ben a hoirbherta 'na h-aois,
mna na Fodla da bhéichmaois,
ní shaoilim riamh go raibhe
a n-aoineing d' fhiadh Ughaine.
15. Faríor ní thibhra thoradh
siol riogh dob fherr ullmhughadh;
gíodh ar deighshíl Duin⁴ na nGall
ní h-úir cheinil sa gcongband.
16. Ataid, o thesda Grainde,
gan duil a ndíol tromdhaimhe;
da mbeith mian oinigh orrtha,
fian Oiligh fa enorchra.
17. A ndernadar a daoine
re Dia dh' adhbhar egaoine,
reacht lind go dtanaig astegh
ar brághaid ghíll na nGaoidheal.

¹ Eirend MS.—² lenamh MS.—³ dul MS.—⁴ Dun MS.

18. Terc brondadh da mbi 'na láimh,
riamh narbh urusa d' fagháil ;
gemadh soimhellta siol gCuind,
diobh as doibhenta an doghruing.
19. Re iomlan Chlair na gCuradh
deacair dul on deonughadh ;
re bel a tarbha do theacht
a sén mar amhra ar n-imtheacht.
20. Easgar léonta Leithe Cuind
inghen righ fhreimhe Conuill ;
ni d'eineing do bhí an bhen soin,
's i dh' Eirinn as uiresbhuidh.
21. Ar bas mhna oige eile
thall a dtosach aimsire
fuaras sgel mhineoghas me,
frémh d' fhíreolas na h-eigse.
22. Samhail chosmhail—bhudh lor lind—
di ni fhuaras a nEirind
achd ben rér tsin gnaoi Ghrainde
do bhaoi a dtir na Tesaille.
23. Iulia inghen tSésair
fa ben sin go saoirbhesaibh,
slat go bhfreimh mbrioghmhair mbaghaigh
don rioghraidh reidh Romhanaigh.
24. Ar mhnaoi a ndeiredh an domhain
ni chuala, ni chualobhair
a h imdhenamh thiar no thoir
an fhial fhindghleigheal fhosaidh.
25. Sa domhan thoir ni tharla
ri rathmhar na rídhama
nar lonadair sein da seirc,
an ghein fhiorabaigh oirdheirc.

26. Tugadh le Poimp Mor Maighe
cleamhnas—far chóir luathghaire—
findbhen nar chaorphlanda cuir
inghen tsaorchlanda tSesair.
27. Fir dhomhain o mhuir go muir
an fedh do bhi 'na bethaidh
siad re chéile do chongaibh,
fa treidhe iad adamair.
28. Goirid d'aimsir da eis soin
go h-eg inghine Césair
teid uile a ndioth don domhan,
crioch gach duine dealughadh.
29. Cend na bpopal Poimp Maighe,
César triath na Tesáille;
na treinfhir gan run ronda.
tnúdh do eirigh etorra.
30. D'adhbharaibh cuirthe an chatha
bas inghine an ardfhlatha;
frith da dul fatha faghla
cur an chatha cathardha.
31. Iulia, an oigbhen amhra,
Grainde ben a baramhla;
da madh ionand aois na mban
ionand a ngaois 'sa ngniomhradh.
32. Mar thanaig dion an domhain
don chedmhnaoi do chualobhair,
tig cabhair a críche féin
da h-aghaidh shíthe shoilléir.
33. Ionand d' easbaidh don tír thoir
Iulia, inghen tShésair,
an bhen-soin, ger bhraighe ghill,
as Grainde d' esbaidh dh' Eirind.

34. Teid suil Eirend a nUltaibh
se aniugh oirn da fhiondachtuin ;
meisde dun¹ gurbh Ulltaibh ind,
tnudh re hUlltaibh ag Eirind.
35. Tuigim, o thesda tusa,
coimhed air nach urusa ;
as leir duinn, os dun² do bhen,
go reidh on tnuadh nach tigther.
36. Bit fesda reidh re roile
clanda riogh Fhoid Ughoine ;
triot do eirigh éd orra,
do reidhigh th' eg etorra.
37. Ata a uagh-sa thall rém thaoibh
do choimhéd damh ge diomhaoin ;
don fhuil riogh uaimse ar th' ionchaibh
siol as uaisle dh'Eironnchaibh.
38. Ga tigh 'nar togbhadh tusa
meisde me méd m' eolusa ;
duil doimhenma triom ag tocht
do bhriogh t'oilemhna ar mbiamhore.
39. Nior dhénta duit, a dhuine,
aidhbhse bhroin don bhanchuire ;
doilghe ina sin doibh a dal³,
dom dhoigh, ni libh an leanabh⁴.
40. Doni an cumha eroidhe tind ;
oram fein as edh aithnim ;
tig d' ulc do dhoimhenma duin
lucht t' oilemhna nach iontnuidh.
41. Gloir bhreige cidh be aderadh
nar chuis orchra éinleanabh⁵,
tug do bhas a dheimhin dhamh
na leinibh⁶ gur chas cumhadh.

¹ duin MS. — ² duind MS. — ³ dul MS. — ⁴ leanamh MS. — ⁵ leanamh MS. — ⁶ leinimh MS.

42. Ar bhas Grainde abhain bhraithim
 tnudh na ndaoine as dofhaichill;
 o tharla a ndan duinne a dol¹
 slan an tnuidhe 'nar dtiomcholl.
43. Ge tu ag coigill m● chaoine
 fa chomhair na cedaoinne,
 fuigheal der a Dun na nGall
 ni bher ar gcúl da gcaomhnam.
44. Cuairt an bhaile a mbiodh Grainde
 d' fhuil Chuind ni cuis luathghaire;
 ni sgel ar Ath Senaigh soin;
 deg hail do chach re chuartoibh.
45. Deich mbliadhna, gidh be heile,
 ag sin a h-aois d'aireidhe;
 sine ina a h-aois a h-orchra,
 sine a gaois, a gniomhartha.
46. Mor n-adhbhar far fhuathuigh me
 clann Daluigh a ndiaigh Grainde;
 maithim fesda do chru Chuinn
 o thesda cnu don chrobhuing.
47. Coill bhentar asa mbarruibh
 cruind reidhe an Chlair Chonalluigh;
 ni sgarthair ru acht a roighne
 marthain rer geru Chonaille.
48. Tar gach én obair oile
 da nderna Ri an riogthoighe
 a dealbh so do bhi ar fheghain,
 ni do damadh doidhenaimh.
49. Stuadh chnesgheal gan chuid radha
 niorbh e trath a tesdala;
 d' eis a sgagtha do bhi an bhen
 dalta mar í nior h-oiledh.

¹ dul MS.

50. Med an orchra is aithnidh dhamh
ge lugha i na a hadhbhar ;
Ulltaigh na geríoch bhfadghlan bhfionn
da ndioth nior fagbhadh fuigheall.

Fuighell formaid fuil Daluigh.

INDEX OF FIRST LINES

	PAGES
Anois aithnighim m'uabhar	82
Cethrar as feili fuair Flann	1
Cia adeir nar melladh Maghnus	57
Cia rer fuirghedh feis Teamhra	96
Conall cuingidh Cloinne Neill	6
Dimghach do Chonall Clann Dálaigh	45
Dimghach Eiri d'fhuil Conuill	50
Do-fhidir Dia Cinel Conuill	22
Do shlan uaim a Áth Senuig	10
Fada a-dertar na deich rig	31
Faillsigh do mhirbhaili, a Mhuiri	76
Fuigheall formaid fuil Daluigh	103
Fulang annróidh adhbar soidh	25
Imdha urruim ac Ultaib	35
Lenfat mo chert ar Cloinn Dalaig	40
Maruid fós ferta Coluim	87
Minic frith Eri a hEamain	63
Ní deora meisi a Manainn	91
Olc chuimhnighim mo chumann	78
Rogha na cloinne Conall	16
Tainic tairngeri na n-erlumh	68
Testá eochair ghlais Ghaidhel	73